

Πτυχιακή εργασία

ΑΤΕΙ Καλαμάτας

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

**Θέμα : Εμπειρική διερεύνηση του επενδυτικού
χαρτοφυλακίου υπαλλήλων σε εμπορική τράπεζα**

Έρευνα-Επιμέλεια: Παπαγεωργίου Κωνσταντίνα

Επιβλέπων καθηγητής: Μπαμπαλός Βασίλειος

Μάιος 2014

Ευχαριστίες

Για την εκπόνηση αυτής της μελέτης ευχαριστώ όλους τους υπαλλήλους της Εθνικής Τράπεζας που απάντησαν στα ερωτηματολόγια, τον καθηγητή μου κύριο Μπαμπαλό Βασίλειο για την άψογη συνεργασία, καθώς επίσης τον κύριο Στέφανο Παναγιώτη για την πολύτιμη βοήθεια του στην κατάρτιση του ερωτηματολογίου και τους φίλους μου Αντρέα και Εύη για την αμέριστη συμπαράσταση και την στήριξη τους.

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1

1.1 Εισαγωγή.....	04
-------------------	----

Κεφάλαιο 2

Μεμονωμένα περιουσιακά στοιχεία χαρτοφυλακίου

2.1 Τι είναι το χαρτοφυλάκιο.....	07
2.2 Τι είναι ομόλογο.....	07
2.2.1 Τα είδη των ομολόγων.....	08
2.3 τι είναι μετοχή.....	10
2.3.1 Είδη μετοχών.....	11
2.3.2 Είδη τιμών μετοχών.....	12
2.4 Τι είναι το Αμοιβαίο Κεφάλαιο.....	13
2.4.1 Κατηγορίες Αμοιβαίων Κεφαλαίων.....	14
2.5 Τι είναι οι προθεσμιακοί λογαριασμοί.....	14
2.5.1 Είδη Λογαριασμών Προθεσμιακών Καταθέσεων	15

Κεφάλαιο 3

Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο ,στρατηγικές και κίνδυνοι

3.1 Η Θεωρία του Markowitz.....	18
3.2 Στρατηγικές χαρτοφυλακίου.....	18
3.3 Παραδοσιακή και Σύγχρονη Θεωρία Διαχείρισης Χαρτοφυλακίου...21	
3.4 Πως θα δημιουργήσετε ένα χαρτοφυλάκιο.....	21
3.5 Τι είναι η ρευστότητα.....	24
3.5.1 Διαχείριση της Ρευστότητας	25

3.5.2 Μέθοδοι εκτίμησης Ρευστότητας	25
3.6 Τι είναι επενδυτικός κίνδυνος και τι αβεβαιότητα.....	27
3.7 Αιτίες που δημιουργούν τον κίνδυνο.....	28
3.8 Απόδοση επένδυσης.....	29

Κεφάλαιο 4

Διαδικασία διεξαγωγής έρευνας και ερωτηματολογίου

4.1 Τι είναι Έρευνα.....	31
4.2 Είδη έρευνας.....	31
4.3 Σύγκριση της ποιοτικής με την ποσοτική έρευνα.....	35
4.4 Λόγοι για τη Διεξαγωγή της Ποσοτικής Έρευνας.....	36
4.5 Πληροφορίες δείγματος.....	36
4.6 Διαδικασία διεξαγωγής έρευνας-περιγραφή	37
4.7 Επιλογή και σύνταξη ερωτηματολογίου	37
4.8 Μέθοδος συλλογής στοιχείων.....	38
4.9 Δομή και μορφή του ερωτηματολογίου	38

Κεφάλαιο 5

Αποτελέσματα έρευνας

5.1 Τα κυριότερα ευρήματα της μελέτης.....	40
--	----

Κεφάλαιο 6

Συμπεράσματα

6.1 Βασικά συμπεράσματα.....	52
6.2 Προτάσεις για έρευνα.....	53

Βιβλιογραφία.....	55
-------------------	----

Παράρτημα.....	56
----------------	----

Κεφάλαιο 1

1.1 Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία διαρκής μεταβολή του χρηματοπιστωτικού συστήματος η οποία εντοπίζεται κυρίως στην απελευθέρωση των κανόνων της τραπεζικής λειτουργίας, στην εισαγωγή νέων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και στην πραγματοποίηση τραπεζικών επενδύσεων σε τεχνολογικούς τομείς. Το βασικό αίτιο της μεταβολής αυτής είναι η παγκοσμιοποίηση αλλά και η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας, φαινόμενα που έχουν διευκολύνει κατά πολύ τις συναλλαγές. Έτσι οι τεχνολογικές εξελίξεις σε συνδυασμό με τις πολιτικές και τις διακυμάνσεις των επιτοκίων και των ισοτιμιών έχουν οδηγήσει, τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, σε μία αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Η διαχρονική μεταβολή του χρηματοπιστωτικού συστήματος μπορεί να χωριστεί σε τρεις φάσεις. Η πρώτη φάση διήρκεσε από το 1945 έως το 1970, στην οποία υπάρχει έντονη κυριαρχία των Τραπεζικών οργανισμών όπου και διοχετεύονται αρκετά κεφάλαια αυτών των ιδρυμάτων για την χρηματοδότηση των χρεών των κρατών. Η δεύτερη φάση τοποθετείται στη δεκαετία του 1970, στην οποία πραγματοποιείται μετάβαση στις κυμαινόμενες συναλλαγματικές ισοτιμίες και κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργείται η ανάγκη για διαχείριση του κινδύνου στις διεθνείς αγορές. Τα τραπεζικά ιδρύματα προσφέρουν νέες υπηρεσίες ενώ εντείνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ τους. Η Τρίτη φάση χρονολογείται στις δεκαετίες του '80 και του '90, όπου η απελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων στην Ευρώπη και η ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου οδηγούν στην υιοθέτηση νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων, όπως για παράδειγμα τα παράγωγα. Επιπροσθέτως, μειώνεται η ζήτηση για αμιγώς τραπεζική χρηματοδότηση και ενισχύεται ο ρόλος της αγοράς κεφαλαίου.

Στην σημερινή εποχή, το ευρύ φάσμα αυτών που συγκροτούν το χρηματοπιστωτικό σύστημα μιας οικονομίας εκτείνεται από την Κεντρική Τράπεζα μέχρι και την πιο μικρή χρηματιστηριακή εταιρία. Στο σύνολο αυτό περιλαμβάνονται επίσης, μία ποικιλία χρηματοπιστωτικών μεσολαβητών, όπως διάφορα είδη τραπεζών, τα ταμεία παρακαταθηκών, συντάξεων και υγείας, οι χρηματιστηριακές εταιρίες, καθώς και οι εταιρίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, οι οποίοι προσελκύουν και διοχετεύουν τα χρηματικά κεφάλαια, μετασχηματίζουν τις βραχυχρόνιες τοποθετήσεις σε μακροχρόνιες χορηγήσεις και είναι υπεύθυνοι για το μετασχηματισμό και τη μείωση των κινδύνων. Ο

ρόλος των χρηματοπιστωτικών μεσολαβητών είναι να ενεργοποιήσουν το μηχανισμό μέσα στον οποίο η προσφορά και η ζήτηση χρηματικών κεφαλαίων έρχονται σε επαφή. Άρα κατά κάποιο τρόπο , μεσολαβούν ανάμεσα στους επιθυμούντες να δανείσουν ή να τοποθετήσουν χρηματικούς πόρους . Άμεση συνέπεια αυτού , είναι η τοποθέτηση των χρηματικών κεφαλαίων σε πιο σύνθετες μορφές επενδύσεων και άρα στην ανάγκη σύνθεσης και διαχείρισης επενδυτικών χαρτοφυλακίων διαφόρων μορφών .

Για τους επενδυτές αλλά και τους επαγγελματίες διαχειριστές, η διάθρωση και διαχείριση χαρτοφυλακίου αποτελούν μια ιδιαίτερα επίπονη προσπάθεια. Δυστυχώς όμως δεν υπάρχουν σίγουροι κανόνες για την αποτελεσματική διαχείριση χαρτοφυλακίων. Για να επιτευχτεί το καλύτερο αποτέλεσμα, μια επένδυση δεν θα πρέπει να εξετάζεται μεμονωμένα αλλά η αξιολόγηση της να βασίζεται στον αναμενόμενο βαθμό απόδοσης και στον κίνδυνο της. Παράλληλα όμως πρέπει να αξιολογείται και η αγορά και ο τρόπος αντιμετώπισης σε περιπτώσεις έντονης μεταβλητότητας των αγορών.

Ανάλογα λοιπόν από τους στόχους που θέτει και από την στρατηγική που θα ακολουθήσει ένας επενδυτής, είτε ιδιώτης είτε επαγγελματίας διαχειριστής, ο οποίος κατέχει κάποια κεφάλαια τα οποία θέλει να επενδύσει με κύριο σκοπό του την αύξηση αυτών των κεφαλαίων, θα καταρτίσει ένα χαρτοφυλάκιο το οποίο του προσφέρει την ευκαιρία μετριασμού του κινδύνου ή μεγιστοποίησης της απόδοσης. Συνεπώς πρέπει να επιλέγεται ένα χαρτοφυλάκιο το οποίο του ταιριάζει περισσότερο, που ανταποκρίνεται περισσότερο στην προσωπική του στάση έναντι του ανταλλάγματος απόδοση– ρίσκο.

Η διαχείριση χαρτοφυλακίου δεν μένει μόνο στην επιλογή και διάθρωση των χαρτοφυλακίων. Ένα σημαντικό κομμάτι της που δεν πρέπει να παραλείπεται είναι η αξιολόγηση της επενδυτικής επίδοσης, η οποία είναι εξαιρετικής σημασίας για τους επαγγελματίες διαχειριστές χαρτοφυλακίων αλλά και για τους επενδυτές. Η αξιολόγηση γίνεται για να ελεγχτεί η επίτευξη ή όχι των στόχων που έχουν οριστεί. Η μελέτη της Διαχείρισης Χαρτοφυλακίου δεν θα μπορούσε να κατανοηθεί αν δεν εξεταζόταν η συμπεριφορά των αποδόσεων των χρεογράφων και ειδικότερα των αμοιβαίων κεφαλαίων. Η πρόβλεψη της μελλοντικής απόδοσης των Αμοιβαίων Κεφαλαίων και γενικότερα των χρηματοοικονομικών προϊόντων θεωρείται μια πολύ δύσκολη μελέτη, η οποία εμπεριέχει κίνδυνο για λανθασμένες εκτιμήσεις δεδομένου ότι τα Α/Κ χαρακτηρίζονται από πολύπλοκη σύνθεση, η οποία προϋποθέτει την παρακολούθηση ταυτόχρονα πολλών παραγόντων και των εξελίξεων τους τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και παγκόσμιο. Δεν πρόκειται για εύκολη διαδικασία δεδομένου ότι οι διεθνείς εξελίξεις

μεταβιβάζονται με ταχύτατους ρυθμούς στην παγκόσμια χρηματιστηριακή αγορά. Ωστόσο δεν θα πρέπει να παραμεριστεί το σημαντικό πλεονέκτημα που θα αποκόμιζε ο επενδυτής από μια τέτοια μελέτη. Οι εν λόγω μελέτες προβλέψεων θα βοηθήσουν τους επενδυτές να αποφύγουν σημαντικά λάθη, να διαχειριστούν αποτελεσματικά τις επενδύσεις τους και να αυξήσουν με την πάροδο του χρόνου την αποδοτικότητά τους.

Κεφάλαιο 2

Χαρτοφυλάκιο και μεμονωμένα περιουσιακά στοιχεία

2.1 Τι είναι το χαρτοφυλάκιο

Ένα χαρτοφυλάκιο είναι ένα επενδυτικό καλάθι που περιλαμβάνει το σύνολο των τοποθετήσεων (μετοχές, ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια κτλ) και των ρευστών διαθεσίμων (σε οποιοδήποτε νόμισμα) που διαθέτει ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

Συνήθως δεν υφίσταται σαν φυσική παρουσία, παρά μόνο σαν έννοια.

Για παράδειγμα, μπορεί να έχω στο χαρτοφυλάκιο μου μετοχές της Εθνικής τράπεζας και του ΟΤΕ. Αυτό δεν σημαίνει ότι υπάρχει κάποιος χώρος όπου αποθηκεύω αυτούς τους τίτλους, αν και θεωρείται ότι τους κατέχω στο χαρτοφυλάκιο μου μιας και μου ανήκουν.

Παρακάτω θα δούμε τα βασικά χαρακτηριστικά των επενδύσεων που θα εξετάσουμε σε αυτή την μελέτη

2.2 Τι είναι ομόλογο

Ένα **ομόλογο** είναι ένα χρεόγραφο, για το οποίο ο εκδότης έχει την υποχρέωση να καταβάλει, στη λήξη της σύμβασης, την ονομαστική αξία αυτού και στην περίπτωση των ομολόγων με κουπόνι, σε τακτά προκαθορισμένα διαστήματα ποσό χρημάτων. Άλλοι όροι μπορούν επίσης να συνδεθούν με την έκδοση ομολόγου, όπως η υποχρέωση για τον εκδότη να παρέχει ορισμένες πληροφορίες στον κάτοχο ομολόγων ή άλλοι περιορισμοί στη συμπεριφορά του εκδότη. Τα ομόλογα εκδίδονται γενικώς για ένα καθορισμένης διάρκειας χρονικό διάστημα, μεγαλύτερο του ενός έτους.

Ένα ομόλογο είναι απλώς ένα δάνειο, το οποίο αντλείται από τον εκδότη του δανείου όχι μέσω της τραπεζικής διαμεσολάβησης αλλά μέσω των κεφαλαιαγορών. Ο εκδότης είναι ο οφειλέτης, ο κάτοχος ομολόγων ο δανειστής και το κουπόνι (αν υπάρχει) είναι ο τόκος. Τα ομόλογα επιτρέπουν στον εκδότη να χρηματοδοτήσει μακροπρόθεσμες επενδύσεις με εξωτερικά κεφάλαια. Μπορεί κανείς λοιπόν να διακρίνει ότι τα στοιχεία που προσδίδουν σε ένα ομόλογο την ταυτότητά του είναι πρώτον ο εκδότης, δεύτερον το κουπόνι (αν υπάρχει) με βάση το οποίο θα γίνονται οι τακτικές πληρωμές και τρίτον η χρονική διάρκεια της σύμβασης.

Τα ομόλογα και οι μετοχές (που θα εξετάσουμε παρακάτω) είναι και τα δύο χρεόγραφα, αλλά η διαφορά είναι ότι οι κάτοχοι μετοχών είναι ιδιοκτήτες ενός μέρους (τμήματος) της εκδότριας εταιρείας (έχουν εταιρικό μερίδιο), ενώ οι κάτοχοι ομολόγων είναι στην ουσία δανειστές του εκδότη. Επίσης τα ομόλογα έχουν συνήθως έναν καθορισμένο χρόνο ή ωριμότητα, μετά την πάροδο της οποίας το ομόλογο εξαγοράζεται ενώ οι μετοχές μπορούν να είναι, κατά κάποιο τρόπο, αόριστου χρόνου. Τέλος, η πληρωμή του αντίστοιχου κουπονιού ενός ομολόγου προηγείται της απόδοσης μερίσματος από την αντίστοιχη εταιρεία (γεγονός πολύ σημαντικό σε περίπτωση πτώχευσης της εταιρείας και επιπλέον, ο κάτοχος του ομολόγου μπορεί να προσφύγει στη δικαιοσύνη στην περίπτωση που δεν του αποδοθεί το κουπόνι του, ενώ με το μέρισμα μιας μετοχής δεν ισχύει κάτι τέτοιο).

2.2.1 Τα είδη των ομολόγων

Τα ομόλογα κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες:

- **Ανάλογα με την ιδιότητα του εκδότη**, δηλαδή αν ο εκδότης είναι το δημόσιο ή ιδιωτικές εταιρίες. Έτσι τα ομόλογα διακρίνονται σε κρατικά και εταιρικά, δημοτικά, υπερεθνικά ή διεθνή. Ανάλογα με τον Εκδότη.
- **Ανάλογα με το είδος του επιτοκίου**(τοκομερίδιο) που πληρώνουν διακρίνονται σε σταθερού και κυμαινόμενου επιτοκίου.
- **Ανάλογα με τον τρόπο που ο επενδυτής εισπράττει τις αποδόσεις του** ομολόγου, υπάρχουν ομόλογα με κουπόνι και ομόλογα χωρίς κουπόνι (zero coupon bonds).
- **Ανάλογα με την διάρκεια ζωής τους**, υπάρχουν ομόλογα διάρκειας μερικών μηνών έως και ομόλογα που δεν έχουν λήξη (διηνεκείς ομολογίες) όπου το κουπόνι καταβάλλεται από τον εκδότη επ' άπειρο. Τα ομόλογα λαμβάνουν πιστοληπτική αξιολόγηση η οποία εξαρτάται από την οικονομική φερεγγυότητα των εκδοτών, καθώς και από την ικανότητα εξόφλησης των οφειλών τους. Το έργο της αξιολόγησης των εκδοτών αναλαμβάνουν εξειδικευμένοι διεθνείς οίκοι (*S & P, Moody's, Fitch*). Ανάλογα με την πιστοληπτική αξιολόγηση που λαμβάνει ένα ομόλογο κατηγοριοποιείται σε

υψηλής φερεγγυότητας και χαμηλής φερεγγυότητας / επισφαλές ομόλογο. Η πιστοληπτική ικανότητα των ομολόγων είναι άμεσα συνδεδεμένη με την απόδοση τους. Τα ομόλογα χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας έχουν υψηλότερη απόδοση σε σχέση με αυτή των ομολόγων καλύτερης πιστοληπτικής ικανότητας.

- **Ομόλογα που πραγματοποιούν πολλές περιοδικές πληρωμές τοκομεριδίων πριν την λήξη τους και μία τελική πληρωμή κεφαλαίου (coupon bonds).**

1. Σταθερού επιτοκίου (fixed coupon).

Η πιο διαδεδομένη και απλή μορφή ομολόγων. Είναι τίτλοι μέσης και μεγάλης διάρκειας. Το επιτόκιο με βάση το οποίο υπολογίζεται η κάθε πληρωμή, είναι σταθερό για όλη τη διάρκεια ζωής των ομολόγων ανεξάρτητα από τις διακυμάνσεις της αγοράς. Η τακτικότητα των πληρωμών είναι ανά εξάμηνο ή ανά χρόνο.

2. Κυμαινόμενου επιτοκίου (floating rate note).

Πρόκειται για ομόλογα στα οποία το επιτόκιο κάθε περιόδου (από κουπόνι σε κουπόνι) αναπροσαρμόζεται με βάση κάποιον δείκτη, κάποιο δηλαδή επιτόκιο βάσης. Επί του επιτοκίου αυτού υπάρχει συνήθως ένα περιθώριο (spread) που αντιπροσωπεύει ένα είδος ασφαλίστρου και εξαρτάται από την πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη και την διάρκεια του ομολόγου. Η τακτικότητα των πληρωμών, των τοκομεριδίων ομολόγων κυμαινόμενου επιτοκίου είναι ανά τρίμηνο, ανά εξάμηνο ή ανά χρόνο, ανάλογα με την συχνότητα του επιτοκίου βάσης. Για παράδειγμα ένα 7ετές ομόλογο του Ελληνικού δημοσίου κυμαινόμενου επιτοκίου, φέρει τοκομερίδιο που για κάθε περίοδο ισούται με το επιτόκιο του ετησίου εντόκου γραμματίου που ισχύει κατά την ημέρα ανανέωσης του τοκομεριδίου συν κάποιο περιθώριο. Στις ευρωπαϊκές αγορές σαν επιτόκιο αναφοράς χρησιμοποιείται συχνά το 6μηνο Euribor. Με την αγορά ενός ομολόγου κυμαινόμενου επιτοκίου ο επενδυτής εξασφαλίζει για μια μακροχρόνια επένδυση επιτόκια κοντά στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς.

3. Τιμαριθμοποιημένα (ομόλογα συνδεδεμένα με κάποιο δείκτη).

Πρόκειται για πιο εξειδικευμένες εκδόσεις ομολόγων. Φέρουν μεν σταθερό επιτόκιο, αλλά προκειμένου να υπολογιστεί η αξία του τοκομεριδίου λαμβάνεται υπόψη μια μεταβαλλόμενη ονομαστική αξία. Χρησιμοποιείται γι' αυτό κάποιος δείκτης με βάση τον οποίο αναπροσαρμόζεται η αξία επί της οποίας εφαρμόζεται το σταθερό επιτόκιο. Τέτοια

κυβερνητικά ομόλογα χρησιμοποιούν συχνά τον δείκτη του πληθωρισμού. Έτσι παρέχουν προστασία στους επενδυτές από μια άνοδο του πληθωρισμού ή εξασφαλίζουν μια ελάχιστη σταθερή απόδοση σε περίπτωση αρνητικής μεταβολής αυτού. Εταιρείες εκδίδουν συνήθως ομόλογα συνδεδεμένα με τον δείκτη τιμών του χρηματιστηρίου.

4. Ομόλογα με δικαίωμα ανάκλησης ή πρόωρης εξόφλησης.

Επίσης εξειδικευμένες εκδόσεις ομολόγων. Διαφέρουν από τα απλά ομόλογα ως προς το ότι ενσωματώνουν δικαιώματα αγοράς τους από τον εκδότη τους πριν την λήξη τους, ή δικαιώματα πώλησης από τον κάτοχό τους στον εκδότη πριν τη λήξη τους, σε προκαθορισμένες τιμές και χρονικές στιγμές.

Αναλόγως τη διεθνή διάσταση και υπόσταση

- Εγχώριο ομόλογο (domestic bond)
- Διεθνές ομόλογο (international bond)

Αναλόγως με το πως καταγράφεται ο κάτοχος

- Ανώνυμο ομόλογο
- Ονομαστικό ομόλογο
- Άυλο ομόλογο

2.3 Τι είναι μετοχή

Μετοχή είναι ένα από τα ίσα μερίδια, στα οποία διαιρείται το κεφάλαιο μιας ανώνυμης εταιρίας. Η μετοχή, ως αξιόγραφο, ενσωματώνει τα δικαιώματα του μετόχου που πηγάζουν από τη συμμετοχή του στην ανώνυμη εταιρία. Τα δικαιώματα αυτά, είναι ανάλογα του αριθμού μετοχών που κατέχει ο μέτοχος. Ενδεικτικά δικαιώματα που προκύπτουν από την κατοχή μετοχών είναι το ποσοστό

ίσο με τον αριθμό των μετοχών που κατέχει ο μέτοχος προς το σύνολο των μετοχών της εταιρείας, του μερίσματος από τα διανεμόμενα κέρδη της εταιρείας, καθώς και αντίστοιχο ποσοστό από την περιουσία της εταιρείας, σε περίπτωση που αυτή διαλυθεί. Αντίστοιχα έχει και τον αναλογούντα αριθμό ψήφων στην Γενική Συνέλευση των μετόχων, εκτός εάν κατέχει μετοχές άνευ ψήφου.

Οι μετοχές μπορεί να διακρίνονται σε κοινές, προνομιούχες και επικαρπίας, ονομαστικές και ανώνυμες, μετά ψήφου ή χωρίς ψήφο, σε διαπραγματεύσιμες σε Χρηματιστήριο ή σε μη διαπραγματεύσιμες.

2.3.1 Είδη μετοχών

1. Κοινές μετοχές: Ο κάτοχος κοινής μετοχής έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στη διοίκηση της εταιρείας. Κάθε μετοχή αντιστοιχεί σε μία ψήφο. Η κοινή μετοχή δίνει τη δυνατότητα στον επενδυτή να συμμετέχει στα κέρδη καθώς και στις Γενικές Συνελεύσεις της εταιρείας.

2. Προνομιούχες μετοχές: Η προνομιούχος μετοχή δίνει στον κάτοχο του το προνόμιο της λήψης του πρώτου μερίσματος πριν από τους κατόχους των κοινών μετοχών, ενώ προσφέρει προβάδισμα και στη λήψη του προϊόντος εκκαθάρισης σε περίπτωση διάλυσης της εταιρείας.

Σε μερικές περιπτώσεις που δεν επαρκούν τα κέρδη για να διατεθούν σε όλους τους μετόχους, τότε οι προνομιούχοι μέτοχοι ικανοποιούνται πρώτοι. Ωστόσο, οι προνομιούχες μετοχές δεν έχουν δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στις Γενικές Συνελεύσεις της εταιρείας.

3. Ονομαστικές μετοχές: Οι μετοχές μπορεί να έχουν το όνομα του μετόχου επάνω οπότε καλούνται ονομαστικές. Υποχρεωτικά έχουν ονομαστικές μετοχές κάποιες κατηγορίες εταιριών όπως οι κατασκευαστικές, οι επενδυτικές κλπ.

4. Ανώνυμες: Πολλές μετοχές εταιριών δεν αναγράφουν όνομα οπότε καλούνται ως ανώνυμες μετοχές.

2.3.2 Είδη τιμών μετοχών

Η ονομαστική τιμή της μετοχής προκύπτει διαιρώντας το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με τον αριθμό των μετοχών που έχει. Η ονομαστική τιμή της μετοχής μπορεί να μεταβληθεί με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της εταιρείας. Αν, για παράδειγμα, μια εταιρία με μετοχικό κεφάλαιο 500 εκατ. € εκδώσει 20 εκατ. μετοχές η ονομαστική αξία της είναι 25€.

Η απόφαση για το ύψος της ονομαστικής αξίας είναι πολύ σημαντική και κρίσιμη διότι αν έχει πολύ υψηλή τιμή θα είναι δύσκολο σε νέους μετόχους να επενδύσουν στην εταιρεία. Αν πρόκειται για Ανώνυμη Εταιρεία οι μετοχές της οποίας ανήκουν σε λίγα άτομα, τότε συνήθως οι μετοχές που εκδίδονται είναι λίγες και η ονομαστική αξία τους είναι υψηλή.

Η λογιστική τιμή της μετοχής προκύπτει διαιρώντας τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας με τον αριθμό των μετοχών της εταιρείας που είναι σε κυκλοφορία.

Η χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής διαμορφώνεται καθημερινά στη συνεδρίαση του Χ.Α. μέσω της προσφοράς και της ζήτησης.

Εκτός όμως από την ονομαστική, τη λογιστική και τη χρηματιστηριακή αξία υπάρχουν και άλλες τρεις αξίες που καθορίζουν τις επενδυτικές επιλογές τόσο των εταιριών όσο και των επενδυτών που θέλουν να αγοράσουν μετοχές μιας Α.Ε είτε στην αρχή της σύστασης τους είτε σε κάποια αύξηση μετοχικού κεφαλαίου.

Οι αξίες αυτές είναι οι παρακάτω:

1. Τιμή μετοχής στο άρτιο: Όταν μια μετοχή διατίθεται στους επενδυτές στην ονομαστική αξία της, τότε λέμε ότι διατίθεται στο άρτιο.

2. Τιμή μετοχής υπέρ το άρτιο: Αν μια μετοχή δίδεται σε τιμή μεγαλύτερη από την ονομαστική αξία τότε λέμε ότι η μετοχή έχει τιμή υπέρ το άρτιο. Η διαφορά της τιμής αυτής αν πρόκειται για αύξηση κεφαλαίου τότε καλύπτει το επενδυτικό σχέδιο μιας εταιρίας, αν πρόκειται για μεταπώληση από κάποιο μέτοχο είναι το κέρδος του από την πώληση.

3. Τιμή μετοχής υπό το άρτιο: Αντίθετη από την τιμή υπέρ το άρτιο, που όμως απαγορεύεται στην Ελλάδα.

2.4 Τι είναι το Αμοιβαίο Κεφάλαιο

Αμοιβαίο κεφάλαιο είναι ένας χρηματοοικονομικός διαμεσολαβητής που επιτρέπει σε μια ομάδα επενδυτών να τοποθετήσουν τα χρήματά τους σύμφωνα με ένα προκαθορισμένο επενδυτικό σκοπό. Σύμφωνα με το νόμο 3283/2004, το αμοιβαίο κεφάλαιο ορίζεται ως ομάδα περιουσίας που αποτελείται από κινητές αξίες και μετρητά, της οποίας τα επιμέρους στοιχεία ανήκουν εξ' αδιαίρετου σε περισσότερα πρόσωπα. Τα βασικά χαρακτηριστικά ενός αμοιβαίου κεφαλαίου είναι ότι στερείται νομικής προσωπικότητας και ότι το κεφάλαιό του είναι μεταβλητό.

Αμοιβαίο Κεφάλαιο (Α/Κ) είναι ένα χαρτοφυλάκιο Αξιών με διασπορά, εγγεγραμμένο ως μια "ανοιχτού τύπου" εταιρεία επενδύσεων, το οποίο πουλά μερίδια στο ευρύτερο κοινό σε μια συγκεκριμένη τιμή και τα επαναγοράζει την στιγμή που αυτό απαιτηθεί, στην πραγματική λογιστική τους αξία.

Το Αμοιβαίο κεφάλαιο έχει ένα διαχειριστή κεφαλαίων που είναι υπεύθυνος για την επένδυση των χρημάτων σε συγκεκριμένα χρεόγραφα (συνήθως μετοχές ή ομόλογα). Επενδύοντας σε ένα Α/Κ, ουσιαστικά ο επενδυτής αγοράζει μερίδια του Α/Κ και γίνεται μεριδιούχος. Έτσι, με την τοποθέτηση των χρημάτων του σε Α/Κ κάθε επενδυτής εκχωρεί το δικαίωμα στην ομάδα διαχείρισης του Α/Κ να επενδύσει εκ μέρους του κατά το δοκούν και εφόσον ικανοποιούνται οι όροι επίτευξης της μέγιστης δυνατής απόδοσης για τον κίνδυνο που διατρέχει η επένδυση. Σε αντίθετη περίπτωση, ο επενδυτής έχει την επιλογή να αποσύρει τα χρήματά του από το Α/Κ που απέτυχε το στόχο του και να τα τοποθετήσει σε κάποιο άλλο Α/Κ που εμφανίζει καλύτερες πιθανότητες επιτυχίας. Η επιλογή του Α/Κ, στην οποία παίζει σημαντικό ρόλο η επίτευξη αποδόσεων στο παρελθόν, γίνεται με βάση το είδος των επενδύσεων στις οποίες τοποθετούνται τα χρήματα. Βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες επενδύσεις, με κίνδυνο ή χωρίς, σταθερού εισοδήματος ή υπεραξίας, επιτοκιακού χαρακτήρα ή μετοχικές, ελληνικές ή διεθνείς είναι τα κύρια είδη των επενδύσεων που επιλέγουν τα Α/Κ. Το είδος των επενδύσεων που επιλέγεται από τα Α/Κ είναι γνωστό εκ των προτέρων και διατηρείται χωρίς ουσιαστική μεταβολή και συνήθως χωρίς μετατροπή σε άλλη κατηγορία ώστε να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στους αρχικούς στόχους των επενδυτών.

2.4.1 Κατηγορίες Αμοιβαίων Κεφαλαίων

Τα αμοιβαία κεφάλαια, ανάλογα με το είδος των χρηματοπιστωτικών μέσων στα οποία επενδύουν το ενεργητικό τους άμεσα ή έμμεσα, κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες:

- (α) Αμοιβαία Κεφάλαια Χρηματαγοράς
- (β) Ομολογιακά Αμοιβαία Κεφάλαια
- (γ) Μικτά Αμοιβαία Κεφάλαια
- (δ) Μετοχικά Αμοιβαία Κεφάλαια
- (ε) Σύνθετα Αμοιβαία Κεφάλαια

2.5 τι είναι οι προθεσμιακοί λογαριασμοί

Οι λογαριασμοί προθεσμιακών καταθέσεων είναι μία μορφή επένδυσης για μικρά και μεσαία συνήθως χρηματικά ποσά. Οι προθεσμιακές καταθέσεις συνεπάγονται την κατάθεση συγκεκριμένου ποσού χρημάτων σε ειδικό λογαριασμό, για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, και με προσυμφωνημένο επιτόκιο. Διαφέρουν από τους απλούς λογαριασμούς καταθέσεων ως προς το ότι ο καταθέτης δεν έχει δικαίωμα ανάληψης των χρημάτων του πριν από τη λήξη του προσυμφωνημένου χρονικού διαστήματος και από άλλες μορφές επενδύσεων ως προς το ότι το διάστημα καθώς και οι όροι τις επενδύσεις είναι προσυμφωνημένοι. Ο καταθέτης δεν αναλαμβάνει κανένα επενδυτικό ρίσκο με την τήρηση λογαριασμού προθεσμιακών καταθέσεων. Λογαριασμοί προθεσμιακών καταθέσεων προσφέρονται και για ποσά σε συνάλλαγμα.

Τα βασικά **πλεονεκτήματα** που προσφέρουν οι προθεσμιακοί λογαριασμοί καταθέσεων συνοψίζονται στα εξής:

- Ασφαλή φύλαξη των αποταμιεύσεων.
 - Επιτόκιο υψηλότερο από αυτό που προσφέρουν οι κοινοί λογαριασμοί καταθέσεων
- Αποτελούν μία μορφή επένδυσης με μηδενικό επενδυτικό ρίσκο.
- «Επιβράβευση» των καταθετών με μεγάλα ποσά, καθώς το επιτόκιο συνήθως αυξάνεται όσο αυξάνεται το δεσμευόμενο ποσό.
 - «Επιβράβευση» των μακροχρόνιων επενδύσεων, καθώς το επιτόκιο αυξάνεται όσο αυξάνεται το χρονικό διάστημα δέσμευσης των χρημάτων.

Από την άλλη μεριά, οι λογαριασμοί προθεσμιακών καταθέσεων έχουν τα εξής **μειονεκτήματα**:

- Δέσμευση των χρημάτων του καταθέτη και μείωση της ρευστότητάς του.
- Απόδοση χαμηλότερη από αυτήν που προσφέρουν μορφές επενδύσεων με μεγαλύτερο επενδυτικό ρίσκο.
- Επιβολή ποινής σε περίπτωση που ο καταθέτης απαιτήσει πρόωρη (πριν από τη λήξη του προσυμφωνημένου διαστήματος) ανάληψη όλου ή μέρους των χρημάτων του.

2.5.1 Είδη Λογαριασμών Προθεσμιακών Καταθέσεων

Ανάλογα με το ποσό που διαθέτει, το χρονικό διάστημα για το οποίο επιθυμεί να δεσμεύσει τα χρήματά του, και τις όρους που παρέχουν διαφορετικές τράπεζες, κάθε καταθέτης προσαρμόζει τον προθεσμιακό του λογαριασμό στις ατομικές του ανάγκες.

Ωστόσο, όλοι οι λογαριασμοί προθεσμιακών καταθέσεων που προσφέρονται μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στα παρακάτω είδη. Κάθε λογαριασμός προθεσμιακών καταθέσεων μπορεί να ανήκει σε παραπάνω από μία κατηγορίες:

Σταθερού Επιτοκίου. Το επιτόκιο τους είναι προσυμφωνημένο και σταθερό καθ' όλη την (επίσης προσυμφωνημένη) διάρκειά τους ή οποία είναι συνήθως 3μηνη, 6μηνη, 9μηνη ή ετήσια. Οι τόκοι που αναλογούν στο ύψος του δεσμευμένου ποσού καταβάλλονται στον καταθέτη μετά τη λήξη της προσυμφωνημένης διάρκειας, μαζί με το αρχικό του κεφάλαιο. Σε περίπτωση που ο καταθέτης απαιτήσει να πραγματοποιήσει ανάληψη μέρους ή του συνόλου των χρημάτων του πριν από τη λήξη της προσυμφωνημένης διάρκειας, του επιβάλλεται ποινή, η οποία συνήθως παίρνει τη μορφή παρακράτησης μέρους ή του συνόλου των τόκων που διαφορετικά θα δικαιούται ο καταθέτης.

Κυμαινόμενου Επιτοκίου. Όπως και στην περίπτωση των δανείων με κυμαινόμενο επιτόκιο, το επιτόκιο αυτών των λογαριασμών προθεσμιακών καταθέσεων δεν είναι σταθερό, αλλά μεταβάλλεται κατά τη διάρκειά τους ανάλογα με τις μεταβολές του επιτοκίου βάσης με το οποίο είναι συνδεδεμένο (π.χ. Euribor, επιτόκιο της ΕΚΤ, της ΤτΕ κλπ). Το επιτόκιο τους είναι συνήθως σταθερό για μία αρχική περίοδο και στη συνέχεια καθορίζεται με την προσθήκη ενός συγκεκριμένου ποσοστού επί του επιτοκίου βάσης. Όσο αυξάνεται το επιτόκιο με το οποίο ο λογαριασμός προθεσμιακών καταθέσεων είναι συνδεδεμένος, τόσο αυξάνεται και η απόδοση που απολαμβάνει ο καταθέτης και αντίστροφα. Οι τόκοι

καταβάλλονται κατά τη λήξη της προσυμφωνημένης διάρκειας και ο καταθέτης επιβαρύνεται με ποινή για πρόωρη ανάληψη των χρημάτων του.

Προκαταβολής Τόκων. Λειτουργούν όπως και οι λογαριασμοί προθεσμιακών καταθέσεων σταθερού ή κυμαινόμενου επιτοκίου, με τη μόνη διαφορά ότι οι τόκοι που δικαιούται ο καταθέτης προκαταβάλλονται κατά την έναρξη της περιόδου ισχύος του λογαριασμού, αντί κατά τη λήξη της. Το πλεονέκτημα για τον καταθέτη είναι ότι έχει τη δυνατότητα επανεπένδυσης αυτών των τόκων νωρίτερα απ' ό,τι σε έναν παραδοσιακό λογαριασμό προθεσμιακών καταθέσεων, αυξάνοντας έτσι τη συνολική του απόδοση.

Τμηματικής Καταβολής Τόκων. Στην περίπτωση αυτή, οι τόκοι καταβάλλονται στον καταθέτη τμηματικά ανά τακτά χρονικά διαστήματα και πριν από τη λήξη της προκαθορισμένης διάρκειας του λογαριασμού προθεσμιακών καταθέσεων. Για παράδειγμα, για ένα λογαριασμό προθεσμιακών καταθέσεων διάρκειας ενός έτους, οι καταβολές των τόκων μπορεί να γίνονται σε μηνιαία ή σε τριμηνιαία βάση. Και στην περίπτωση αυτή ο καταθέτης αυξάνει τη συνολική του απόδοση μέσω της επανεπένδυσης των τόκων του.

Επιπλέον Εκτοκισμού. Η κατηγορία αυτή αποτελεί μία ειδική προσφορά ορισμένων τραπεζών και συνήθως αφορά στους λογαριασμούς προθεσμιακών καταθέσεων διάρκειας ενός έτους. Εάν ο λογαριασμός αυτός τηρηθεί έως τη λήξη του, τότε η τράπεζα αποδίδει ως δώρο στο καταθέτη τόκος ενός επιπλέον (13ου μήνα).

Προειδοποίησης. Οι λογαριασμοί προθεσμιακών καταθέσεων υπό προειδοποίηση είναι ένα υβρίδιο μεταξύ των κλασικών προθεσμιακών καταθέσεων και των καταθέσεων ταμιευτηρίου. Ο κάτοχος του λογαριασμού έχει το δικαίωμα να πραγματοποιεί καταθέσεις στο λογαριασμό αυτό ανάλογα με τη θέλησή του, αυξάνοντας έτσι το επενδεδυμένο κεφάλαιό του. Ο καταθέτης δικαιούται επίσης να πραγματοποιεί αναλήψεις (μέρους ή του συνόλου) των χρημάτων του, αφού πρώτα δώσει στην τράπεζά του γραπτή ειδοποίηση ορισμένων ημερών (π.χ. 10 ημερών, 1 μήνα κ.ο.κ.). Στην περίπτωση που ο καταθέτης τηρεί την προσυμφωνημένη προειδοποίηση πριν από κάθε ανάληψη δεν επιβαρύνεται με ποινή. Ωστόσο, εάν ο καταθέτης πραγματοποιήσει ανάληψη άμεσα, χωρίς την απαιτούμενη προειδοποίηση, τότε επιβαρύνεται με ποινή πρόωρης ανάληψης. Οι προθεσμιακοί λογαριασμοί προειδοποίησης μπορεί να προσφέρουν κλιμακούμενο επιτόκιο το οποίο αυξάνεται ανάλογα με το διάστημα που το κεφάλαιο παραμένει στο λογαριασμό.

Συνδυασμού με Αμοιβαία Κεφάλαια. Πολλές τράπεζες προσφέρουν τη δυνατότητα στους καταθέτες να επενδύσουν ένα μέρος των χρημάτων τους σε λογαριασμό προθεσμιακών καταθέσεων (συνήθως με αρκετά ελκυστικό επιτόκιο) και ένα άλλο μέρος

των χρημάτων τους σε αμοιβαία κεφάλαια. Στις περιπτώσεις αυτές, η συνολική απόδοση των χρημάτων του καταθέτη μπορεί να φτάσει ακόμη και το 10%. Ωστόσο, μέσω της επένδυσης μέρους του κεφαλαίου του σε αμοιβαία κεφάλαια, ο καταθέτης αναλαμβάνει επενδυτικό ρίσκο. Το μέρος του κεφαλαίου που επενδύεται σε αμοιβαία κεφάλαια δεν είναι εγγυημένο, ούτε και έχει εγγυημένη απόδοση. Ως εκ τούτου, ο επενδυτής αναλαμβάνει τον κίνδυνο ακόμα και να μειωθεί το μέρος του κεφαλαίου του που έχει επενδυθεί σε αμοιβαία κεφάλαια, με ενδεχόμενο αποτέλεσμα την αρνητική συνολική απόδοση της επένδυσής του.

Κεφάλαιο 3

Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο, στρατηγικές και κίνδυνοι

3.1 Η θεωρία του Markowitz

Η θεωρία του χαρτοφυλακίου είναι μια επενδυτική προσέγγιση που αναπτύχθηκε από τον οικονομολόγο του Πανεπιστημίου του Σικάγο Harry Markowitz, ο οποίος το 1990 τιμήθηκε με το Βραβείο Νόμπελ στα οικονομικά.

Οι σύγχρονες χρηματοοικονομικές αγορές παρέχουν τη δυνατότητα σύνθεσης επενδυτικών χαρτοφυλακίων που συνδυάζουν διαφορετικούς τύπους χρεογράφων. Η πολυπλοκότητα των αγορών και των νέων χρηματοοικονομικών προϊόντων σε συνδυασμό με την έντονη αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει το διεθνές περιβάλλον καθιστούν τη διαχείριση των επενδυτικών χαρτοφυλακίων εξαιρετικά σημαντική για κάθε ιδιώτη- επενδυτή που δραστηριοποιείται στο χρηματοοικονομικό τομέα

Ως επενδυτικό χαρτοφυλάκιο ορίζεται μία περιουσία που αποτελείται από μία ή περισσότερες κατηγορίες επενδυτικών τοποθετήσεων στις χρηματαγορές και στις κεφαλαιαγορές. Μερικές από τις κυριότερες επενδυτικές κατηγορίες είναι αυτές των μετοχών των ομολόγων των προθεσμιακών τραπεζικών καταθέσεων και των αμοιβαίων κεφαλαίων.

Η διαχείριση χαρτοφυλακίου έγκειται στην προσπάθεια μεγιστοποίησης της απόδοσης του χαρτοφυλακίου με όσο το δυνατόν χαμηλότερο επενδυτικό κίνδυνο. Έτσι ο διαχειριστής αγοράζει υποτιμημένους κατά τη γνώμη του τίτλους με την προσδοκία ότι η αξία αυτών θα αυξηθεί στο μέλλον ενώ ρευστοποιεί εκείνους τους τίτλους που πιστεύει ότι τα περιθώρια αύξησης της αξίας τους δεν είναι αξιόλογα.

3.2 Στρατηγικές Χαρτοφυλακίου

Ο Markowitz (1990) περιέγραψε τον τρόπο με τον οποίο τα στοιχεία συνδυάζονται σε αποδοτικώς διαφοροποιημένα χαρτοφυλάκια.

Η άποψή του ήταν ότι ο κίνδυνος ενός χαρτοφυλακίου θα μπορούσε να περιοριστεί και ο αναμενόμενος ρυθμός απόδοσης θα μπορούσε να βελτιωθεί, εάν συνδυάζονταν επενδύσεις με ανόμοιες διακυμάνσεις τιμών.

Με άλλα λόγια, ο Markowitz (1990) εξήγησε το βέλτιστο τρόπο διαμόρφωσης ενός διαφοροποιημένου χαρτοφυλακίου και απέδειξε ότι ένα τέτοιο χαρτοφυλάκιο μάλλον θα είχε ικανοποιητική απόδοση.

Υπάρχουν δύο τύποι Στρατηγικών Χαρτοφυλακίου:

A. Παθητική Στρατηγική Χαρτοφυλακίου

Μια στρατηγική που συμπεριλαμβάνει ελάχιστα δεδομένα πρόβλεψης και αντίθετα στηρίζεται στη διαφοροποίηση προκειμένου να ισοφαρίσει την απόδοση κάποιου δείκτη της αγοράς. Μια παθητική στρατηγική θεωρεί ότι όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες αντανακλώνονται στην τιμή των χρεογράφων.

B. Ενεργητική Στρατηγική Χαρτοφυλακίου

Μια στρατηγική που χρησιμοποιεί διαθέσιμες πληροφορίες και τεχνικές πρόβλεψης, για να επιτύχει μια καλύτερη απόδοση από ένα χαρτοφυλάκιο που είναι απλά ευρέως διαφοροποιημένο.

Επιπλέον, υπάρχουν τρεις ακόμα τύποι Χαρτοφυλακίου:

α. Το Υπομονετικό Χαρτοφυλάκιο

Αυτός ο τύπος επενδύει σε γνωστές μετοχές. Οι περισσότερες διανέμουν μερίσματα και είναι υποψήφιος, για να αγοραστούν και να διατηρηθούν για μεγάλες χρονικές περιόδους. Ίσως και για πάντα!

Η συντριπτική πλειοψηφία των μετοχών σε αυτό το χαρτοφυλάκιο εκπροσωπούν εταιρείες τυπικής ανάπτυξης, εταιρείες που αναμένεται να αποφέρουν υψηλότερα κέρδη σε μία σταθερή βάση, ανεξάρτητα από τις οικονομικές συνθήκες.

β. Το Επιθετικό Χαρτοφυλάκιο

Αυτό το χαρτοφυλάκιο επενδύει σε "ακριβές μετοχές" (από την άποψη μετρήσεων, όπως είναι οι δείκτες τιμής-κερδών) που προσφέρουν μεγαλύτερες ανταμοιβές αλλά ενέχουν και υψηλότερους κινδύνους.

Αυτό το χαρτοφυλάκιο "συλλέγει" μετοχές ταχέως αναπτυσσόμενων εταιρειών όλων των μεγεθών, οι οποίες μέσα στα επόμενα χρόνια αναμένεται να παρουσιάσουν ταχεία αύξηση στα ετήσια κέρδη τους.

Επειδή πολλές από αυτές τις μετοχές ανήκουν στις λιγότερο καθιερωμένες, αυτό το χαρτοφυλάκιο έχει τις περισσότερες πιθανότητες να επιδείξει μεγάλους κύκλους μεταβολών με την πάροδο του χρόνου, καθώς διαφαίνονται οι κερδισμένοι και οι χαμένοι.

γ. Συντηρητικό Χαρτοφυλάκιο

Στο χαρτοφυλάκιο αυτό επιλέγονται μετοχές με κριτήρια την απόδοση καθώς και την αύξηση των κερδών και ένα ιστορικό σταθερού μερίσματος.

Όποια στρατηγική ή τύπο και αν χρησιμοποιήσει ο επενδυτής, η διαχείριση ενός επιτυχημένου χαρτοφυλακίου μοιάζει λίγο με την καλλιέργεια ενός κήπου!

Αν και οι καρποί της εργασίας δε φαίνονται άμεσα, είναι απαραίτητο να παραμείνει πειθαρχημένος και σε εγρήγορση ενώ πρέπει να εστιάσει την προσοχή του στην τελική συγκομιδή.

Η πειθαρχία και η εγρήγορση πρέπει να χαρακτηρίζει πάντα τον τρόπο διαχείρισής.

Ο επενδυτής πρέπει να μείνει σταθερός σε μια βασική στρατηγική με ένα προφίλ χαμηλού κινδύνου, που αντανακλά μια πιο πειθαρχημένη, προσανατολισμένη προς την αξία και διαφοροποιημένη προσέγγιση.

Όταν οι αγορές ανεβαίνουν, πολλοί επενδυτές αισθάνονται ικανοποιημένοι και μόνο από τη συμμετοχή τους.

Αλλά όταν οι αγορές αρχίσουν μια αντίστροφη πορεία, οι επενδυτές εξετάζουν με μια πιο κριτική ματιά τα χαρτοφυλάκιά τους.

Σε διάφορες περιπτώσεις, οι τιμές των χαρτοφυλακίων θα παρουσιάσουν σημαντικές αυξήσεις ή απότομες μειώσεις.

Εν μέσω αυτών των αυξομειώσεων, ο επενδυτής ακολουθεί τη στρατηγική και ως καταφύγιο, επικεντρώνεται κυρίως στις μετοχές που δίνουν μέρισμα και στις ελκυστικά τιμολογημένες εταιρείες που είναι έτοιμες για μια θετική αλλαγή.

Σε πρακτικό επίπεδο υπάρχουν τρεις τρόποι για να κερδίσει ο επενδυτής:

Η λογική ανάλυση, η κρυστάλλινη σφαίρα και η εσωτερική πληροφόρηση!

3.3 Παραδοσιακή και Σύγχρονη Θεωρία Διαχείρισης Χαρτοφυλακίου

Η παραδοσιακή διαχείριση χαρτοφυλακίου έχει να κάνει κυρίως με την δημιουργία ενός αποτελεσματικού χαρτοφυλακίου το οποίο θα απαρτίζεται από μια ευρεία ποικιλία χρεογράφων. Οι διαχειριστές παραδοσιακών χαρτοφυλακίων αποστρέφονται τον κίνδυνο για αυτό και επιθυμούν να επενδύουν σε γνωστές εταιρείες για τρεις λόγους. Ο πρώτος λόγος είναι ότι επειδή αυτές οι εταιρείες είναι γνωστές στην αγορά ως επιτυχημένες, μια επένδυση σε αυτές θεωρείται λιγότερο επικίνδυνη από την επένδυση σε λιγότερο γνωστές επιχειρήσεις. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι οι έμπειροι διαχειριστές, επιδιώκουν να επενδύουν σε μεγάλες εταιρείες επειδή τα χρεόγραφα αυτών των επιχειρήσεων είναι περισσότερο ρευστά και διατίθενται σε μεγάλες ποσότητες. Ο τρίτος και τελευταίος λόγος έχει να κάνει με το γεγονός ότι οι διαχειριστές των παραδοσιακών χαρτοφυλακίων προτιμούν τις γνωστές εταιρείες επειδή λόγω της φήμης τους είναι ευκολότερο να πείσουν τους πελάτες να επενδύσουν σε αυτές.

Η μοντέρνα θεωρία χαρτοφυλακίου, χρησιμοποιεί αρκετά βασικά στατιστικά μέτρα για την ανάπτυξη ενός σχεδίου για το χαρτοφυλάκιο. Η στατιστική διαφοροποίηση αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην επιλογή χρεογράφων για την δημιουργία ενός χαρτοφυλακίου.

3.4 Πως θα δημιουργήσετε ένα χαρτοφυλάκιο

Στην ενότητα αυτή θα εξετάσουμε τον τρόπο με τον οποίο μπορεί ο κάθε ενδιαφερόμενος επενδυτής να δημιουργήσει το δικό του χαρτοφυλάκιο.

Εξετάστε τους στόχους σας. Γνωρίζοντας πότε και πόσα χρήματα θα χρειαστείτε για να ξεκινήσετε το συντομότερο δυνατόν την επένδυσή σας.

• **Ο χρόνος θεραπείει.** Όταν αποταμιεύετε χρήματα για ένα μακροπρόθεσμο στόχο, ο χρόνος μπορεί να εξομαλύνει τις αποδόσεις των ευμετάβλητων - ως προς τον κίνδυνο - επενδύσεων. Η μεταβλητότητα, η οποία αναφέρεται στις διακυμάνσεις ενός περιουσιακού στοιχείου, είναι μεγάλη όταν οι αποδόσεις σας ανεβαίνουν και «τρομακτική» όταν ακολουθεί καθοδική κίνηση. Μία μακροπρόθεσμη προοπτική βοηθάει από τη στιγμή που αποκτήσετε περισσότερα ευμετάβλητα *περιουσιακά στοιχεία* όπως μετοχές μικρής κεφαλαιοποίησης .

Το Άρθρο που ακολουθεί μας δίνει να καταλάβουμε πόσο μακροπρόθεσμο μπορεί να είναι κάποια στοιχεία του χαρτοφυλακίου που έχουμε δημιουργήσει.

Η γιαγιά μου είχε γεννηθεί πριν από εκατό χρόνια στην πόλη Πατσούκα, μία ώρα οδήγηση βόρεια από την Πόλη του Μεξικού. Έχουν περάσει περισσότερα από 10 χρόνια από τον θάνατό της. Ωστόσο, την προηγούμενη εβδομάδα, όταν το Μεξικό έγινε μια από τις λίγες χώρες που πωλούν κρατικά ομόλογα διάρκειας 100 ετών, δεν μπορούσα να μην τη φανταστώ μωράκι, τυλιγμένη με τις πάνες της, και έναν ταραγμένο αιώνα να ξεδιπλώνεται μπροστά της.

Οι επενδυτές απορρόφησαν το σύνολο των ομολόγων του Μεξικού τα οποία λήγουν το έτος 2110 και παρά το γεγονός ότι το επιτόκιο των ομολόγων είναι μόλις 6,1%. Είναι σχεδόν διπλάσιο από την απόδοση των κρατικών ομολόγων τριακονταετούς διάρκειας του αμερικανικού Δημοσίου και σχεδόν όσο απέδιδαν τα συγκεκριμένα ομόλογα πριν από δέκα χρόνια. Βέβαια, πριν από δεκαπέντε χρόνια το Μεξικό ως χώρα δεν ήταν σε θέση να εκδώσει κρατικά ομόλογα δεκαετούς διάρκειας. Σήμερα οι επενδυτές δείχνουν ότι εμπιστεύονται τα κεφάλαιά τους στο Μεξικό για έναν ολόκληρο αιώνα.

Ο πρόεδρος της χώρας, Φελίπε Καλντερόν, αισθάνθηκε ιδιαίτερα μεγάλη ικανοποίηση και δεν παρέλειψε να καυχηθεί για το επίτευγμα. Εντούτοις, την προσοχή μου απέσπασε μια δήλωση του υπουργού Οικονομικών, Ερνέστο Κορντέρο Αρόγιο, την οποία διατύπωσε απευθυνόμενος στον Τύπο του Μεξικού: «Η

ανταπόκριση των επενδυτών αποδεικνύει εμπράκτως ότι έχουν την πεποίθηση πως το Μεξικό θα παραμείνει μια βιώσιμη χώρα».

Είναι αλήθεια ότι και άλλες χώρες έχουν προχωρήσει στην έκδοση κρατικών ομολόγων πολύ μεγάλης διάρκειας. Η Βρετανία, μάλιστα, έχει ομόλογα για τα οποία δεν έχει ορίσει συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης. Και το Μεξικό έχει σημειώσει τεράστια πρόοδο τα τελευταία εκατό χρόνια. Το 1910, λόγω χάριν, ακριβώς πριν από εκατό χρόνια, η μεξικανική οικονομία ανερχόταν σε 42 δισ. δολάρια, σε σημερινά δεδομένα. Σήμερα το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της χώρας ανέρχεται σε σχεδόν 1,6 τρισ. δολάρια. Το προσδόκιμο ζωής των Μεξικανών έχει βελτιωθεί σημαντικά και από τα 33 έχει ανέλθει στα 75 έτη. Το 2000 η χώρα απέκτησε ένα πραγματικά δημοκρατικό καθεστώς και απεγκλωβίστηκε από τα δεσμά του μονοκομματικού συστήματος, το οποίο νεμόταν την εξουσία επί 70 χρόνια.

Βέβαια, για το Μεξικό τα τελευταία εκατό χρόνια κάθε άλλο παρά ειρηνικά ήταν. Στη διάρκεια της ζωής της γιαγιάς μου, το Μεξικό έζησε μία δεκαετή επανάσταση και μία διαμάχη κράτους - Εκκλησίας που κράτησε πέντε χρόνια. Εντοπίστηκε πετρέλαιο και εθνικοποιήθηκε. Ξέσπασαν σοβαρότατες χρηματοπιστωτικές κρίσεις μέσα στο πέρασμα του αιώνα, το εθνικό νόμισμα υποτιμήθηκε αρκετές φορές, ενώ δεν έλειψε μία φορά που η χώρα δεν ήταν σε θέση να εξυπηρετήσει τις

υποχρεώσεις της προς τους ξένους δανειστές της. Οι τράπεζες ετέθησαν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης, στη συνέχεια μεταπωλήθηκαν σε ιδιώτες και τελικώς διασώθηκαν από την κατάρρευση με τη βοήθεια κρατικών κονδυλίων. Σήμερα, ας μην το λησμονούμε, το Μεξικό διεξάγει έναν φρικτό πόλεμο εναντίον των εμπορών ναρκωτικών.

Έχοντας κατά νου παλαιότερα παραδείγματα, ίσως οι επενδυτές θα έπρεπε να αναρωτιούνται μήπως παρασύρονται από την υπερβολική ευφορία και ξεχνούν τους πιθανούς κινδύνους ενός τόσο μακροπρόθεσμου χρέους. Μήπως το πετρέλαιο του Μεξικού εξαντληθεί έως το 2110; Μπορεί μια κυβέρνηση του απώτατου μέλλοντος να εξοφλήσει χρέη παρελθόντος;

Τι θα συμβεί εάν οι Κινέζοι εξαγωγείς, οι οποίοι γρονθοκοπούν τις μεξικανικές εταιρείες, προκαλέσουν την εξαφάνιση της μεταποίησης; Ίσως όλα αυτά να έχουν να κάνουν με την αίσθηση των επενδυτών για τη δική τους θνητότητα. Ούτε η γιαγιά μου έζησε ως τα εκατό ούτε και πολλοί από τους επενδυτές που αγόρασαν τα αιώνια ομόλογα. Πάντως, έως το 2110 σίγουρα θα έχουν εισπράξει και ζοδέψει τα μόνους τους.

Άρθρο από την εφημερίδα Καθημερινή 13-10-2010 The New York Times

<http://www.kathimerini.gr/407678/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/ti-diarkeia-exeinas-makroprodesmos-ependytikos-orientas>

• **Εκτός και εάν κάτι τέτοιο δεν ισχύσει.** Εάν αποταμιεύετε χρήματα για ένα βραχυπρόθεσμο στόχο, όπως τα δίδακτρα για τη φοίτηση του παιδιού σας σε μία σχολή, οι ριψοκίνδυνες επενδύσεις μπορεί να σας επιφέρουν αρνητικά αποτελέσματα, ακριβώς λίγο πριν από τη στιγμή που θα χρειαστείτε τα χρήματα.

3.5 Τι είναι η ρευστότητα

Ρευστότητα ονομάζεται η ευκολία με την οποία ένα χρηματοοικονομικό προϊόν ή ένα περιουσιακό στοιχείο μπορεί να πωληθεί και να μετατραπεί σε μετρητά. Η ρευστότητα επηρεάζεται άμεσα από την προσφορά και τη ζήτηση που υπάρχει για το συγκεκριμένο προϊόν ή περιουσιακό στοιχείο και επίσης έμμεσα από άλλους παράγοντες όπως οι πιθανές διαταραχές στην αγορά.

Ρευστότητα είναι, με άλλα λόγια, η ικανότητα ταχείας μεταπώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου του Ενεργητικού χωρίς να υπάρξει μεγάλη μεταβολή στην τιμή του και με ελάχιστη απώλεια της αξίας του. Το χρήμα αποτελεί το πιο ρευστό στοιχείο του Ενεργητικού γιατί μπορεί να χρησιμοποιείται άμεσα για όλες τις συναλλαγές μιας επιχείρησης.

Στη λογιστική, ρευστότητα είναι η ικανότητα του κυκλοφορούντος Ενεργητικού να καλύψει τις τρέχουσες Υποχρεώσεις όταν αυτές γίνονται απαιτητές. Ο βαθμός ρευστότητας ενός στοιχείου του Ενεργητικού είναι το χρονικό διάστημα που αναμένεται να παρέλθει μέχρις ότου οι Απαιτήσεις μετατραπούν σε μετρητά.

Μία εταιρία που διαθέτει υψηλή ρευστότητα, έχει μικρότερο κίνδυνο ρευστότητας, κίνδυνο δηλαδή να βρεθεί σε δυσκολία εκπλήρωσης των χρεών της, από μία εταιρία που δεν έχει αυτή τη δυνατότητα.

Επιπλέον μια τέτοια εταιρία έχει γενικά περισσότερη οικονομική ευελιξία για να αναλάβει νέες επενδυτικές ευκαιρίες.

Μια συχνή φράση που χρησιμοποιείται είναι ότι "σταμάτησαν να δανείζουν οι τράπεζες δημιουργώντας προβλήματα ρευστότητας στις μικρότερες επιχειρήσεις".

3.5.1 Η Διαχείριση της Ρευστότητας

Η σωστή διαχείριση της ρευστότητας μπορεί να αποτελέσει ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για μια τράπεζα ή ένα χρηματοπιστωτικό οργανισμό στην κεφαλαιαγορά.

Ένας αποτελεσματικός χρηματοπιστωτικός οργανισμός έχει την οικονομική δυνατότητα να αυξήσει τα μετρητά στο ποσό που είναι αναγκαίο για να πραγματοποιήσει τις αναγκαίες πληρωμές και να καλύψει τις άμεσες υποχρεώσεις του, σε λογικό κόστος.

Ανάμεσα στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που δέχονται καταθέσεις, οι δύο πιο συνήθεις ανάγκες για μετρητά παρουσιάζονται όταν:

1. οι καταθέτες αποσύρουν τα κεφάλαιά τους και
2. τα αιτήματα για δάνεια αυξάνονται.

Τότε, η ανάγκη αυτή για ρευστότητα ικανοποιείται είτε με την πώληση στοιχείων του Ενεργητικού, είτε με το δανεισμό στη χρηματαγορά, είτε με συνδυασμό αυτών των δυο.

3.5.2 Μέθοδοι εκτίμησης Ρευστότητας

Οι άνθρωποι της αγοράς, στα πλαίσια του ελεύθερου ανταγωνισμού, έχουν αναπτύξει διάφορες μεθόδους για να υπολογίσουν την απαιτούμενη ρευστότητα του εκάστοτε χρηματοπιστωτικού ιδρύματος:

Η μέθοδος των πηγών και των χρήσεων κεφαλαίων

Με αυτήν, οι συνολικές πηγές και οι χρήσεις των κεφαλαίων προβάλλονται σε ένα επιθυμητό ορίζοντα προγραμματισμού, και τα ελλείμματα και τα πλεονάσματα ρευστότητας υπολογίζονται από την διαφορά μεταξύ των πηγών και των χρήσεων κεφαλαίων.

Η μέθοδος της διάρθρωσης των κεφαλαίων

Η μέθοδος αυτή απαιτεί από κάθε χρηματοοικονομική εταιρεία να ταξινομήσει τις χρήσεις και τις πηγές κεφαλαίων της σύμφωνα με την πιθανότητα της αύξησης ή μείωσης τους.

Αυτή η πιθανότητα οφείλεται ιδιαίτερα στις αλλαγές των επιτοκίων της αγοράς (επιτόκιο αναφοράς). Ο προσδιορισμός των πιθανοτήτων αύξησης και μείωσης θα δώσει μία ποσοτική εκτίμηση των μελλοντικών αναγκών ρευστότητας .

Η προσέγγιση εκτίμησης της ρευστότητας

Αυτή εστιάζει στους χρηματοοικονομικούς δείκτες ρευστότητας, οι οποίοι βοηθούν στον υπολογισμό της θέσης της ρευστότητας των τραπεζών ή άλλων χρηματοοικονομικών εταιριών και στις δύο πλευρές του Ισολογισμού τους. Ο αρμόδιος για την ρευστότητα ψάχνει για στοιχεία που πρόκειται να επηρεάσουν δυσμενώς τη ρευστότητα του ιδρύματος (δείκτης μεταβλητότητας/φόβου).

Σήμερα οι τράπεζες και οι ανταγωνιστές τους μπορούν να βασιστούν σε πολλές πηγές ρευστοποιήσιμων στοιχείων του Ενεργητικού καθώς και στη διαθέσιμη δανειακή ρευστότητα.

Οι βασικές πηγές ρευστότητας από την πλευρά του Ενεργητικού περιλαμβάνουν κεφάλαια που διακρατούνται από τους οργανισμούς που δέχονται καταθέσεις και πωλήσεις κυβερνητικών και άλλων ιδιαίτερα ρευστοποιήσιμων εργαλείων της χρηματαγοράς (κρατικά ή εμπορικά ομόλογα κι άλλα ρευστοποιήσιμα χρεόγραφα), η έκδοση πιστοποιητικών καταθέσεων και ο δανεισμός καταθέσεων ευρωνομισμάτων.

Σημαντικός για τη διαχείριση ρευστότητας είναι ο υπεύθυνος για τα υποχρεωτικά διαθέσιμα μιας τράπεζας. Αυτά τα υποχρεωτικά διαθέσιμα περιλαμβάνουν τα μετρητά που διακρατούνται στα θησαυροφυλάκια των οργανισμών που δέχονται καταθέσεις και ένα λογαριασμό καταθέσεων που τηρείται στην κεντρική τράπεζα.

Αυτά πρέπει να ελέγχονται τακτικά, ώστε να διατηρείται ένα επιθυμητό επίπεδο υποχρεωτικών διαθεσίμων για κάθε περίοδο που χρειάζεται συντήρηση του αποθεματικού. Η αποτυχία διατήρησης επαρκών υποχρεωτικών διαθεσίμων επιφέρει μεγαλύτερη επιτήρηση και επιβολή ποινών από τις ρυθμιστικές αρχές.

Οι υπεύθυνοι ρευστότητας και οι διαχειριστές των χρημάτων επιλέγουν τις πηγές ρευστότητας τους βασιζόμενοι σε διάφορους κρίσιμους παράγοντες, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται:

- Η αμεσότητα της ανάγκης για ρευστότητα
- Η διάρκεια της ανάγκης για ρευστότητα
- Η πρόσβαση στην αγορά
- Το σχετικό κόστος και οι κίνδυνοι
- Η προοπτική εξέλιξης των επιτοκίων της αγοράς
- Η προοπτική της νομισματικής πολιτικής και του δανεισμού της κυβέρνησης
- Η ικανότητα αντιστάθμισης

- Οι κυβερνητικοί κανονισμοί

3.6 Τι είναι επενδυτικός κίνδυνος και τι αβεβαιότητα

Κίνδυνος είναι μια κατάσταση κατά την οποία δεν μπορεί κανένας να γνωρίζει με βεβαιότητα το αποτέλεσμα μιας ενέργειας, αλλά μπορεί να περιγράψει τα ενδεχόμενα αποτελέσματα, καθώς και την πιθανότητα αυτά να συμβούν. Για παράδειγμα, αν στρίψουμε ένα κέρμα κανείς δε γνωρίζει εκ των προτέρων με ποιά πλευρά θα πέσει, αλλά γνωρίζει ότι τα ενδεχόμενα είναι μόνο δύο (κορώνα ή γράμματα) και μάλιστα, με ίσες πιθανότητες να συμβούν, 50%.

Κατά καιρούς από διάφορα οικονομικά στελέχη και ερευνητές έχουν χρησιμοποιηθεί διάφοροι όροι που κατηγοριοποιούν τον κίνδυνο, όπως ο «επιχειρηματικός κίνδυνος», που αναφέρεται στην αδυναμία να προβλεφθούν με ακρίβεια τα μελλοντικά έσοδα, έξοδα και κατ' επέκταση των κερδών μίας επιχείρησης. Άλλη διάκριση του κινδύνου είναι ο «**χρηματοοικονομικός κίνδυνος**», ο οποίος χρησιμοποιείται για να αποδώσει

το ενδεχόμενο μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων ή την πιθανότητα οικονομικών απωλειών ή πιο συγκεκριμένα την εκδοχή ότι η επιχείρηση δε θα είναι σε θέση να πληρώσει τους τόκους και τα χρεολύσια της, μερικά ή ολικά. Με άλλα λόγια, ενώ ο επιχειρηματικός κίνδυνος αναφέρεται στις καθημερινές δραστηριότητες της επιχείρησης, ο χρηματοοικονομικός απορρέει από την έκδοση χρεογράφων σταθερού κόστους εκ μέρους της, δηλαδή χρέους και προνομιούχων μετοχών. Ο «κίνδυνος της αγοράς» αναφέρεται σε απρόβλεπτες μεταβολές τιμών στις χρηματαγορές και τις κεφαλαιαγορές, ενώ ο «κίνδυνος των επιτοκίων» στις διακυμάνσεις των επιτοκίων. Τέλος, ο «κίνδυνος του πληθωρισμού» αναφέρεται σε απρόβλεπτες διακυμάνσεις του γενικού δείκτη τιμών, οι οποίες επηρεάζουν άμεσα την αγοραστική δύναμη του χρήματος.

Συχνά γίνεται σύγχυση μεταξύ κινδύνου και αβεβαιότητας.

Αβεβαιότητα είναι η κατάσταση όπου όχι μόνο δε γνωρίζουμε εκ των προτέρων το αποτέλεσμα μιας ενέργειας, αλλά δε μπορούμε και να περιγράψουμε τα ενδεχόμενα ή τις πιθανότητες να συμβούν. Με άλλα λόγια, η αβεβαιότητα είναι μια προχωρημένη κατάσταση κινδύνου. Όπου αδυνατούμε να τον περιγράψουμε. Ένα ανάλογο παράδειγμα, είναι η

επένδυση σε μια χώρα χωρίς οργανωμένη κεφαλαιαγορά ή αυστηρή εποπτεία για τις επενδύσεις, τη φορολογία ή ακόμα και τη διασφάλιση του δικαιώματος της ιδιωτικής περιουσίας. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, ο προσδιορισμός της προσδοκώμενης απόδοσης δεν είναι πλήρως δυνατός. Στην περίπτωση αυτή, για τον προσδιορισμό κάποιας εκτίμησης της απόδοσης (αναγκαία για τη λήψη απόφασης), δημιουργούνται υποκειμενικές πιθανότητες και αντίστοιχες εκδοχές.

3.7 Αιτίες που δημιουργούν τον κίνδυνο

Οι βασικές αιτίες που οδηγούν την απόδοση μιας επένδυσης να μεταβάλλεται είναι πολλές. Πρωταρχικές αιτίες είναι η διαρκής εναλλαγή των φυσικών φαινομένων καθώς και οι οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές ανακατατάξεις σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Οι αιτίες αυτές αποτελούν τη βάση για τη σωστή λειτουργία κάθε ατομικής, κρατικής και επιχειρηματικής συμπεριφοράς. Πέρα από αυτές τις αιτίες, βέβαια, η παρουσία του ανθρώπινου παράγοντα σε συνδυασμό με τη χρήση της τεχνογνωσίας και τεχνολογίας δημιουργεί συνθήκες επιτυχίας ή και αποτυχίας σε ήδη ανειλημμένες δραστηριότητες καθώς και στις προσδοκώμενες να αναληφθούν.

Εάν σε αυτά προστεθεί ο ανταγωνισμός που δημιουργείται μεταξύ διαφόρων φορέων οικονομικής διαχείρισης σε εθνικό επίπεδο, τότε μία προσπάθεια για να επιτύχει θα πρέπει να είναι ανταγωνιστικά η καλύτερη.

Ως εκ τούτου, ο κίνδυνος της επίτευξης κέρδους γίνεται μεγαλύτερος. Αν μάλιστα επιτραπεί και σε επιχειρήσεις εκτός των συνόρων να ανταγωνιστούν στο ίδιο επίπεδο με τις εγχώριες επιχειρήσεις, τότε είναι ευνόητη η αύξηση της αβεβαιότητας στον προσδιορισμό της καθαρής χρηματοροής .

Σε μια κλειστή οικονομία οι κίνδυνοι αντιμετωπίζονται ενδογενώς και σε κεντρικό επίπεδο, με αποτέλεσμα να μην εμφανίζονται σε επίπεδο επιχειρήσεων ή ατόμων. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι οι κίνδυνοι απαλείφονται, αλλά αντιθέτως συγκεντρώνονται στο επίπεδο του κράτους που εάν δεν κάνει τις απαραίτητες ενέργειες να τους αντιμετωπίσει, οι κίνδυνοι αυτοί θα μεταφερθούν στα άτομα και τις επιχειρήσεις σωρευτικά. Χαρακτηριστικό αυτού του γεγονότος είναι το παράδειγμα της κατάρρευσης των κομμουνιστικών συστημάτων της ανατολικής Ευρώπης και της Σοβιετικής Ένωσης από τα συσσωρευμένα προβλήματα και την αδυναμία των ηγετών τους να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο σε κεντρικό επίπεδο.

Σε μία ανοικτή και ελεύθερη οικονομία οι κίνδυνοι είναι συνυφασμένοι με κάθε είδους δραστηριότητα ασκεί το άτομο ή η εταιρεία. Οι κίνδυνοι αυτοί προέρχονται τόσο από τις μακροοικονομικές μεταβολές και εξελίξεις στην εγχώρια οικονομία, όσο και από τις οικονομικές και πολιτικές αλλαγές στον ευρύτερο διεθνή χώρο.

Χαρακτηριστικό το παράδειγμα των κινδύνων που δημιουργούνται από τις πολεμικές συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή, στο Αφγανιστάν, στο Ιράκ, όπως και η προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφενός για οικονομική και νομισματική ενοποίηση και αφετέρου για πολιτική ενοποίηση και διεύρυνση.

Η όξυνση του ανταγωνισμού είναι επίσης απόρροια της άρσης των περιορισμών διακίνησης εμπορευμάτων και κεφαλαίων, στα πλαίσια συμφωνιών και η πεποίθηση ότι μόνο η ύπαρξη υγιών οικονομικών μονάδων δύναται να βελτιώσει την οικονομική θέση μιας χώρας. Η τάση αυτή της παγκόσμιας άρσης των κάθε είδους περιορισμών επιτρέπει την έκθεση και την μεγαλύτερη επιρροή των οικονομικών αποτελεσμάτων μιας χώρας και μιας επιχείρησης σε μια άλλη χώρα με αποτέλεσμα την αυξανόμενη εξάρτηση των οικονομικών αποτελεσμάτων της επιχείρησης από εξωτερικά γεγονότα και εξελίξεις.

Στη χώρα μας που συμμετέχει στους ευρωπαϊκούς πολιτικούς και στρατιωτικούς θεσμούς και διεκδικεί ισότιμη θέση στην Ενωμένη Ευρώπη μέσα από την επιδιωκόμενη σύγκλιση, το φαινόμενο της σταδιακής αύξησης του κινδύνου είναι αισθητό σε πολλούς τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Οι κίνδυνοι αυτοί προέρχονται από τη μεταβολή των επιτοκίων, των συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρώ με τα άλλα νομίσματα, των χρηματιστηριακών αξιών και γενικά της μεταβολής των ρυθμών εξέλιξης της οικονομικής δραστηριότητας στην Ελλάδα και τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Από τις μεταβολές αυτές επηρεάζεται η κερδοφορία και η ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων στην αγορά αλλά και ολόκληρων κλάδων της εθνικής οικονομίας, όπως οι τράπεζες, ο τουρισμός, η ναυτιλία, η βιομηχανία και το εμπόριο.

3.8 Απόδοση επένδυσης

Ένας από τους βασικούς στόχους κάθε οικονομικής μονάδας είναι η μεγιστοποίηση των κεφαλαίων της. Ένα μέσο για την πραγματοποίηση του στόχου αυτού είναι η επένδυση. Επένδυση είναι η διάθεση χρηματικών κεφαλαίων ή παραγωγικών συντελεστών μιας οικονομικής μονάδας με αντάλλαγμα τη δημιουργία εισοδήματος και κερδών.

Ο τρόπος με τον οποίο υπολογίζουμε την απόδοση θετική ή αρνητική μιας επένδυσης δίνεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Απόδοση επένδυσης} = \frac{\text{Τελική αξία} - \text{αρχική αξία}}{\text{Αρχική αξία}} \times 100$$

Τύπος (1) Απόδοση μιας επένδυσης

Η αρχική αξία είναι το μέγεθος εκείνο που αντιπροσωπεύει την παρούσα αξία μιας επένδυσης, ενώ η τελική αξία είναι το μέγεθος που προκύπτει στο διάστημα της χρονικής περιόδου της επένδυσης. Η μελλοντική όμως απόδοση μίας επένδυσης είναι ένα μέγεθος το οποίο δεν μπορούμε να προβλέψουμε με βεβαιότητα το αποτέλεσμα μεταξύ του χρόνου έναρξης και του χρόνου λήξης αυτής της επένδυσης.

Η Απόδοση της επένδυσης γενικότερα αφορά την επιστροφή κεφαλαίου που επιτυγχάνεται σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο από μια επένδυση. Μπορεί να αφορά ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια, μετοχές ή οποιαδήποτε άλλη μορφή επένδυσης. Συνήθως αναφέρεται ως ποσοστό επί τοις εκατό.

Κεφάλαιο 4

Διαδικασία διεξαγωγής έρευνας και ερωτηματολογίου

4.1 Τι είναι Έρευνα

Ο όρος **έρευνα** στις καθημερινές εκφράσεις φέρεται με πολλά αντικείμενα εφαρμογής. Περισσότερο όμως φέρεται με μια εξειδικευμένη σημασία τη συστηματική, αντικειμενική και εξακριβωμένη αναζήτηση πληροφοριών προς επίλυση κάποιου προβλήματος. Μεταξύ τους οι διάφορες έρευνες διαφέρουν ως προς τις προθέσεις, τα μέσα αλλά και στο βαθμό σεβασμού των επιστημονικών αρχών εκ μέρους των διαφόρων ερευνητών.

Σε γενικές γραμμές η έρευνα αποτελεί πρωταρχικής σημασίας διαδικασία για την ανάδειξη, συγκρότηση και προαγωγή των επιστημών, όπου μέσω αυτών επιχειρείται ευρύτερα η βελτίωση των συνθηκών της ζωής των ανθρώπων. Πολλοί είναι εκείνοι που περιορίζουν την έννοια μόνο στην επιστημονική έρευνα που αναπτύσσεται κατά κλάδο επιστημονικών πεδίων, όπου βασίζεται σε πειραματική μέθοδο, ή την επαλήθευση υποθέσεων αν και σε πολλές των περιπτώσεων η επιστήμη ερευνά "στα τυφλά" όπου οι όποιες επιβεβαιώσεις έπονται στη συνέχεια.

4.2 Είδη έρευνας

Τις επιστημονικές έρευνες μπορούμε να τις διακρίνουμε σε δύο μεγάλες κατηγορίες, τις ποσοτικές και τις ποιοτικές.

Ποσοτική έρευνα

Μια ποσοτική έρευνα είναι μια συστηματική μεθοδολογία συλλογής πληροφορίας από ένα δείγμα του πληθυσμού της οποίας τα αποτελέσματα να είναι αντιπροσωπευτικά του επιλεγμένου πληθυσμού αφήνοντας ένα μικρό περιθώριο σφάλματος. Έρευνες χρησιμοποιούνται κυρίως για τη συλλογή πληροφορίας (μέσω δομημένων τυποποιημένων ερωτηματολογίων) για τις αντιλήψεις, τις απόψεις, τις γνώσεις τις στάσεις και τις συμπεριφορές ενός δείγματος χρησιμοποιώντας κυρίως ερωτήσεις που απαιτούν σαφή

απάντηση. Τέτοιου είδους έρευνες δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για σε βάθος αναλύσεις.

Η διαδικασία διεξαγωγής μιας ποσοτικής κοινωνικής έρευνας ακολουθεί δύο διακριτά στάδια :

Κατά το πρώτο, το στάδιο σχεδιασμού, διατυπώνονται οι σκοποί της έρευνας και προσδιορίζονται τα ζητούμενα βάσει υποθέσεων εργασίας, ακολούθως δε επιλέγεται η μέθοδος πραγματοποίησης της και σχεδιάζεται η βήμα προς βήμα υλοποίησή της.

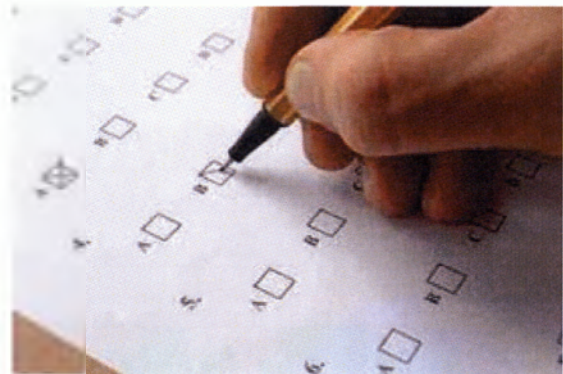
Κατά το δεύτερο, το στάδιο υλοποίησης, συλλέγονται τα απαραίτητα στοιχεία, ακολουθεί η επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων που προκύπτουν και γίνεται η σύνθεσή τους και διατύπωση των σχετικών συμπερασμάτων.

Σχεδιασμός της Έρευνας

Ο προσδιορισμός και η διατύπωση των ζητούμενων μιας ποσοτικής κοινωνικής έρευνας στηρίζονται σε κάποιες βασικές υποθέσεις εργασίας, των οποίων απαιτείται η περαιτέρω διερεύνηση, ούτως ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσον αυτές ισχύουν και να αποτυπωθεί η υφιστάμενη κατάσταση στο συγκεκριμένο πλαίσιο αναφοράς.

Κατάρτιση Ερωτηματολογίων

Στις ποσοτικές έρευνες χρησιμοποιείται ευρύτατα η συμπλήρωση ερωτηματολογίων, στα οποία αποτυπώνεται το περιεχόμενο των προσωπικών συνεντεύξεων που λαμβάνονται επί τούτου. Η συνέντευξη είναι η τεχνική που έχει σκοπό να οργανώσει μία σχέση προφορικής επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο πρόσωπα, το

συνεντευκτή και τον ερωτώμενο, έτσι ώστε να επιτρέψει στον πρώτο τη συλλογή ορισμένων πληροφοριών απ' τον δεύτερο πάνω σ' ένα συγκεκριμένο αντικείμενο.

Η έρευνα που γίνεται με τη μέθοδο αυτή πρέπει να έχει προετοιμαστεί με κάθε λεπτομέρεια, μια και ο συνεντευκτής οφείλει στο ελάχιστο χρονικό διάστημα, να αποκτήσει πολυάριθμες και τις πιο σημαντικές πληροφορίες.

Αυτή η προετοιμασία οδηγεί στην κατάστρωση ερωτηματολογίου από τον ερευνητή, ο οποίος αναλαμβάνει:

α) Να μετατρέψει τους σκοπούς που επιδιώκει η έρευνα σε επί μέρους ερωτήσεις.

β) Να προσαρμόσει το ερωτηματολόγιο στα πρόσωπα με τα οποία θα γίνει η συνέντευξη.

γ) Να ενημερώσει τους συνεντευκτές γι' αυτά έτσι ώστε να μπορέσουν να εκθέσουν με σαφήνεια τις ερωτήσεις στα πρόσωπα που θα υποβληθούν στη συνέντευξη και να προδιαθέσει το ερωτώμενο πρόσωπο να μεταδώσει αυθόρμητα τις πληροφορίες που περιμένουν από αυτό.

Η συνέντευξη στις Κοινωνικές Επιστήμες - κι' αυτό την ξεχωρίζει από την δημοσιογραφική - είναι μια «συστηματοποιημένη» συνέντευξη - συζήτηση με έναν ορισμένο αριθμό χαρακτηριστικών που καθορίζουν την τεχνική της εφαρμογής της.

Δειγματοληψία και απογραφή

Ο βασικότερος παράγοντας που μας κάνει να επιλέγουμε την δειγματοληψία αντί της απογραφής, είναι οπωσδήποτε η αδυναμία να πραγματοποιηθεί απογραφή είτε για λόγους αντικειμενικούς είτε για λόγους οικονομίας, μια και το κόστος μιας έρευνας είναι συνήθως ανάλογο του αριθμού των στοιχείων που εξετάζονται.

Τα κύρια πλεονεκτήματα της δειγματοληψίας έναντι της απογραφής είναι:

α) Ταχύτητα. Η απογραφή ενός πολύ μεγάλου πληθυσμού απαιτεί πολύ χρόνο. Αν κάποια στοιχεία επείγει να γίνουν γνωστά, η δειγματοληπτική μέθοδος αποτελεί την μόνη λύση.

β) Ευρύτερο πεδίο έρευνας: Ακριβώς επειδή απευθύνεται σε λιγότερα άτομα, υπάρχει η δυνατότητα να συγκεντρωθούν πληροφορίες για πολύ περισσότερα χαρακτηριστικά του ερωτώμενου πληθυσμού.

γ) Ακρίβεια: Όσο κι' αν φαίνεται περίεργο είναι δυνατό με μια δειγματοληπτική έρευνα να έχουμε πιο ακριβή αποτελέσματα. Πράγματι η περιορισμένη έκταση της επιτρέπει να χρησιμοποιηθεί ειδικευμένο προσωπικό, γεγονός που θα μειώσει τα σφάλματα παρατήρησης.

Για να πετύχει μια δειγματοληπτική έρευνα πρέπει ο πληθυσμός όχι μόνο να είναι σαφώς ορισμένος αλλά και αρκετά ομοιογενής. Αν η τιμή του χαρακτηριστικού που μετράμε παίρνει πολύ μικρές και πολύ μεγάλες τιμές, θα πρέπει οι ακραίες περιπτώσεις ν' απομονωθούν και να μελετηθούν χωριστά γιατί αλλιώς τα συμπεράσματα μας θα είναι εντελώς λανθασμένα.

Τέλος, αν δε δοθεί προσοχή στα σφάλματα παρατήρησης, όσο σωστά κι' αν έχει επιλεγεί το δείγμα, η προσπάθεια θα πάει χαμένη. Αποδεικνύεται πως τα λάθη παρατήρησης επηρεάζουν πολύ περισσότερο μια δειγματοληψία παρά μια απογραφή και μάλιστα τόσο περισσότερο όσο μικρότερο είναι το δείγμα.

Η Ποιοτική Έρευνα

Αυτοτελώς ή συμπληρωματικά προς τις ποσοτικές τεχνικές η ποιοτική προσέγγιση στην έρευνα στοχεύει στην διερεύνηση και κατανόηση σε βάθος των κοινωνικών φαινομένων. Παρέχοντας τη δυνατότητα στον ερευνητή να αντλήσει πλούσιες πληροφορίες για το υπό εξέταση θέμα, η ποιοτική έρευνα αποτελεί την ενδεδειγμένη μεθοδολογία για να απαντηθούν τα ερωτήματα που σχετίζονται με το "Γιατί;" και το "Πώς;" των φαινομένων. Η ποιοτική προσέγγιση αποτελεί μια κατά βάση διερευνητική μέθοδο. Στοχεύει περισσότερο στην ανάδυση νέων τυποποιήσεων και θεωρητικών μοντέλων παρά στην επαλήθευση υποθέσεων. Το βασικό πλεονέκτημα των ποιοτικών μεθόδων που εξυπηρετεί αυτή την στόχευση είναι η ευελιξία που χαρακτηρίζει την ερευνητική διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα:

- ❖ Ο ερευνητικός σχεδιασμός βασίζεται σε ευέλικτες στρατηγικές που επιτρέπουν την ανατροφοδότηση των σταδίων της έρευνας όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.
- ❖ Τα ερωτήματα που απευθύνονται στους συμμετέχοντες είναι ανοιχτού τύπου γεγονός που αποτρέπει την επιβολή προκατασκευασμένων νοηματικών πλαισίων στα υποκείμενα της έρευνας, αλλά και αφήνει τη δυνατότητα να ανακύψουν θέματα που πιθανώς δεν είχαν προβλεφθεί κατά τον σχεδιασμό.
- ❖ Η ανάλυση των δεδομένων βασίζεται σε δυναμικά εργαλεία όπως είναι η ανοιχτή κωδικοποίηση των δεδομένων και η συνεχής σύγκριση που επιτρέπουν στον ερευνητή να «επιστρέφει» στα δεδομένα σε όλες τις φάσεις της αναλυτικής διαδικασίας.

Η ποιοτική έρευνα αποτελεί την κατάλληλη μεθοδολογική επιλογή για να διερευνηθούν σε βάθος οι αναπαραστάσεις, οι στάσεις, οι αντιλήψεις, τα κίνητρα, καθώς και τα συναισθηματικά και συμβολικά/ φαντασιακά δεδομένα της συμπεριφοράς των ατόμων. Στόχο της ποιοτικής διερεύνησης δεν αποτελεί απλά η περιγραφή μιας στάσης ή μιας συμπεριφοράς αλλά η ολιστική κατανόηση τους. Η ποιοτική έρευνα διερευνά την εμπειρία

των ατόμων και τα υποκειμενικά νοήματα που τη συγκροτούν, εστιάζοντας πάντα στο ευρύτερο κοινωνικό και πολιτισμικό (αξιακό και ιδεολογικό) πλαίσιο (context) στο οποίο εγγράφεται. Ταυτόχρονα, η ποιοτική έρευνα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην δυναμική διάσταση των φαινομένων. Παρέχει τη δυνατότητα να περιγράψουν λεπτομερώς οι διαδικασίες που συγκροτούν μια κοινωνική κατάσταση επιτρέποντας να διατυπωθούν υποθέσεις ως προς την ερμηνεία της. Η έμφαση στη δυναμική διάσταση των φαινομένων καθιστά την ποιοτική έρευνα κατάλληλη για να διερευνηθούν μεταβατικά φαινόμενα και να διερευνηθούν οι πιθανές εκβάσεις τους (περίοδοι κοινωνικής και πολιτικής κρίσης).

Τέλος, η χρήση των κατάλληλων ποιοτικών τεχνικών έμμεσης προσέγγισης (Προβολικές τεχνικές, έμμεσες ερωτήσεις) των ερευνητικών υποκειμένων, δίνει τη δυνατότητα στον ερευνητή να υπεισέλθει στα βαθύτερα δεδομένα της συμπεριφοράς προσπελάζοντας τις ορθολογικές ερμηνείες και τις στερεοτυπικές απαντήσεις που προβάλλουν συνήθως τα άτομα.

4.3 Σύγκριση της ποιοτικής με την ποσοτική έρευνα

Οι ερευνητές συχνά ορίζουν την ποιοτική έρευνα συγκρίνοντας την με την ποσοτική. Μία βασική διαφορά μεταξύ των δύο τύπων έρευνας, είναι ότι οι ποσοτικοί ερευνητές δουλεύουν με μικρό αριθμό μεταβλητών και χρησιμοποιούν πολλές περιπτώσεις, ενώ οι ποιοτικοί ερευνητές βασίζονται στη μελέτη μελετών περίπτωσης και πολλών μεταβλητών.

Οι ποσοτικές προσεγγίσεις έρευνας επεξεργάζονται ένα πλήθος από ποσότητες/αριθμούς που θα πρέπει να συγκεντρωθούν, να περιγραφούν και να αναλυθούν. Τα χαρακτηριστικά των ποσοτικών δεδομένων περιγράφονται και αναλύονται με ποσοτικά μεγέθη (π.χ. διαγράμματα, ιστογράμματα, πίνακες κ.α.).

Οι διαφορές μεταξύ των ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων είναι οι παρακάτω.

- Η πρώτη είναι ότι στις ποσοτικές μεθόδους τα δεδομένα εκφράζονται με αριθμούς αντιθέτως τις ποιοτικές μεθόδους που κυριαρχούν τα μη αριθμητικά στοιχεία.
- Δεύτερον, οι ποσοτικοί ερευνητές αναζητούν αντικειμενικές περιγραφές (δείκτες) σε αντίθεση με την υποκειμενική ερμηνεία που χαρακτηρίζει την ποιοτική έρευνα.
- Τρίτον, στο σχεδιασμό της έρευνας και στα διάφορα στάδια της ερευνητικής διαδικασίας, οι ποιοτικές μέθοδοι επιτρέπουν μεγαλύτερη ευελιξία.

Το ενδιαφέρον εδώ έγκειται στην ευελιξία, που συνδέεται με την ανακάλυψη του απροσδόκητου στην ποιοτική έρευνα. Τις περισσότερες φορές, οι ποσοτικές έρευνες τείνουν να θέλουν να προβλέψουν τα προβλήματα πριν εμφανιστούν.

4.4 Λόγοι για τη Διεξαγωγή της Ποσοτικής Έρευνας

Υπάρχουν σημαντικοί λόγοι για να διεξάγει κάποιος μία ποσοτική έρευνα:

- Υπάρχει σαφής περιγραφή του αντικειμένου της έρευνας. Ο ερευνητής επιλέγει μία ποσοτική έρευνα με βάση τη φύση του ερευνητικού ερωτήματος που καλείται να απαντηθεί. Σε μία ποσοτική έρευνα το ερευνητικό ερώτημα συχνά ξεκινά με ένα "πόσο" ή "σε τι ποσοστό" έτσι ώστε οι αρχικές προσεγγίσεις στο προς μελέτη θέμα να περιγράψουν το τι συμβαίνει.
- Οριοθετούνται πλήρως τόσο οι ανεξάρτητες όσο και οι εξαρτημένες μεταβλητές. Επιλέγεται μία ποσοτική έρευνα, όταν το προς εξέταση θέμα χρειάζεται να διερευνηθεί, και οι μεταβλητές είναι εύκολα αναγνωρίσιμες. Υπάρχουν στοιχεία για να εξηγήσουν τη συμπεριφορά των συμμετεχόντων ή του προς μελέτη πληθυσμού.
- Υπάρχει αυστηρή παρακολούθηση κάποιων ξεκάθαρων στόχων και εξάγονται αντικειμενικότερα συμπεράσματα, καθώς υπάρχει έλεγχος των υποθέσεων και ξεκαθάρισμα διαφόρων ζητημάτων αιτίου – αιτιατού.
- Επιτυγχάνονται υψηλά επίπεδα αξιοπιστίας των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν λόγω ελεγχόμενης παρατήρησης, πειραματικής διαδικασίας ή άλλων μορφών αντικειμενικού χειρισμού.
- Εξαλείφεται ή ελαχιστοποιείται η υποκειμενικότητα των αποτελεσμάτων.
- Δίνεται δυνατότητα για επιπλέον παρατήρηση της απόδοσης των υποκειμένων της έρευνας σε επόμενη χρονική στιγμή.

4.5 Πληροφορίες δείγματος

Η συγκεκριμένη έρευνα πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια πτυχιακής εργασίας, σε συνεργασία με τον Δρ. Μπαμπαλό Βασίλειο, για λογαριασμό του τμήματος Λογιστικής και χρηματοοικονομικής του Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας.

Σκοπός της έρευνας αυτής, είναι να διαπιστωθεί το επενδυτικό προφίλ του χαρτοφυλακίου των υπαλλήλων σε εμπορική τράπεζα, τα περιουσιακά στοιχεία που το αποτελούν καθώς και τα αποτελέσματα της απόδοσης της επένδυσης αυτής.

Το ερωτηματολόγιο αυτό συντάχθηκε βασισμένο στα κυριότερα επενδυτικά μέσα που κυκλοφορούν στην ελληνική αγορά για την δημιουργία επενδυτικού χαρτοφυλακίου.

Η διεξαγωγή της έρευνας έλαβε χώρα στον Νομό Μεσσηνίας , συγκεκριμένα στην Καλαμάτα στο κεντρικό κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας (220) και μεγαλύτερο της Μεσσηνίας κατά την διάρκεια του μηνός Απριλίου του έτους 2014 ,με αριθμό δείγματος 30 υπαλλήλων του καταστήματος

4.6 Διαδικασία διεξαγωγής έρευνας-περιγραφή

Η επιλογή ιδανικού δείγματος της έρευνας θεωρήθηκε ότι είναι υπάλληλοι της τράπεζας οι οποίοι δεν είχαν συνταξιοδοτηθεί μέχρι εκείνο το χρονικό διάστημα, είναι από 20 χρονών και πάνω είτε είναι με οργανική θέση στο κατάστημα είτε με απόσπαση από κάποιο άλλο κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η δειγματοληψία πραγματοποιήθηκε με υπαλλήλους που βρίσκονταν στο κεντρικό Υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας στην Καλαμάτα, αυτό όμως μπορούσε να επιτευχθεί μόνο με τη συγκατάθεση και τη συνεργασία του Διευθυντή του συγκεκριμένου καταστήματος όπου ενημερώθηκε για την έρευνα και το περιεχόμενο των ερωτηματολογίων .

Κατά την προσκόμιση στο χώρο της Τράπεζας, μετά από τη συνομιλία και τη συγκατάθεση του Διευθυντή, πραγματοποιήθηκε η παράδοση του ανώνυμου ερωτηματολογίου και η συμπλήρωση του από τους υπαλλήλους οι οποίοι βρίσκονταν στην Τράπεζα εκείνη την ημέρα, όσοι από τους υπαλλήλους δεν το συμπλήρωσαν την ίδια μέρα το συμπλήρωσαν και το παρέδωσαν την επόμενη.

4.7 Επιλογή και σύνταξη ερωτηματολογίου

Ο σχεδιασμός και η κατασκευή ενός ερωτηματολογίου αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα στάδια της διαδικασίας διεξαγωγής μιας έρευνας .

Το ερωτηματολόγιο αποτελεί ερευνητικό όργανο μέτρησης και για το λόγο αυτό η κατασκευή του θα πρέπει να στηρίζεται σε τεχνικές οι οποίες εξυπηρετούν τους στόχους της έρευνας και να ανταποκρίνεται στις απαντήσεις των στοιχείων που θα συλλεχθούν. Οι τεχνικές αυτές αφορούν το θεματολογικό περιεχόμενο του ερωτηματολογίου, τη σειρά και το είδος των ερωτήσεων, την επιλογή των καταλλήλων λέξεων και της αρμόζουσας διατύπωσης-σύνταξης που θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν. Τα χαρακτηριστικά και η συμπεριφορά του ερωτώμενου, καθώς και οι συνθήκες χορήγησης και συμπλήρωσης του

ερωτηματολογίου αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την επιλογή του τρόπου σχεδίασης του.

4.8 Μέθοδος συλλογής στοιχείων

Κατά τη διαδικασία του σχεδιασμού της έρευνας, ένα σημαντικό στάδιο ήταν η επιλογή της μεθόδου συλλογής στοιχείων της έρευνας.

Έναντι της τηλεφωνικής ή της ταχυδρομικής μεθόδου, η προσωπική μέθοδος, η οποία χαρακτηρίζεται ως η περισσότερο χρησιμοποιούμενη μέθοδος στην Ελλάδα για τη διεξαγωγή διαφόρων ερευνών, ήταν εκείνη η οποία επιλέχθηκε ως κατάλληλη μέθοδος συλλογής στοιχείων για τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας.

Σύμφωνα με την προσωπική μέθοδο, η χορήγηση και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου γίνεται από τον συνεντευκτή, ο οποίος θέτει τις ερωτήσεις στον ερωτώμενο και καταχωρεί τις απαντήσεις του στο ερωτηματολόγιο, διευκρινίζοντας τυχόν ερωτήσεις ή απορίες που μπορεί να προκληθούν στον ερωτώμενο κατά τη διάρκεια της συμπλήρωσης του.

Η προσωπική συνέντευξη θεωρήθηκε κατάλληλη μέθοδος για την αμεσότητα αυτή που προσφέρει ανάμεσα στον ερευνητή και στον ερωτώμενο, για τη δυνατότητα επεξήγησης κάποιων τυχόν δυσνόητων σημείων του ερωτηματολογίου, καθώς επίσης και για την άλεση ενημέρωση και σαφήνεια των ερωτώμενων σχετικά με τη φύση και το σκοπό της συγκεκριμένης έρευνας. Ένας ακόμη θετικός παράγοντας, για την επιλογή αυτή, ήταν το γεγονός ότι η έρευνα έλαβε χώρα στην Καλαμάτα, στους χώρους της Εθνικής Τράπεζας, με αριθμό δείγματος 30 υπαλλήλων.

Τα παραπάνω δεδομένα, η γεωγραφική θέση, οι χώροι συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων, ο αριθμός του δείγματος και η χρονική διάρκεια της έρευνας ευνόησαν στη λειτουργικότητα και στις συνθήκες πραγματοποίησης της προσωπικής μεθόδου, καθιστώντας την κατάλληλη για την συγκεκριμένη έρευνα.

4.9 Δομή και μορφή του ερωτηματολογίου

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου διαμορφώθηκαν όσο πιο απλές και κατανοητές προς τους ερωτώμενους ώστε να μπορούν με τα δικά τους κριτήρια και τη δική τους εκτίμηση να συμπληρώσουν τις απαντήσεις τους, επιτυγχάνοντας έτσι την δυνατότητα και την προθυμία τους να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο.

Οι πρώτες ερωτήσεις ήταν απλές και αντικειμενικές, οι οποίες αφορούσαν προσωπικές ερωτήσεις όπως το φύλο, την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο, τα χρόνια της εργασιακής του εμπειρίας, το ετήσιο οικογενειακό του εισόδημα και αν έχει στην κατοχή του επενδυτικό χαρτοφυλάκιο. Οι ερωτήσεις που ακολούθησαν παρουσίαζαν μια αλληλουχία έτσι ώστε να εξασφαλίζεται μια λειτουργική ροή στη διαδικασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου και αναφέρονταν στη κατά προσέγγιση αξία του επενδυτικού τους χαρτοφυλακίου, τι ποσό δηλαδή δαπάνησαν ώστε να επενδύσουν σε χαρτοφυλάκιο. Ποια είναι τα κυριότερα Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνει το χαρτοφυλάκιο τους, δηλαδή ποιο από τα περιουσιακά στοιχεία (μετοχές, ομόλογα αμοιβαία κεφάλαια, προθεσμιακές καταθέσεις ή κάτι άλλο) περιλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό από το κεφάλαιο που επένδυσαν στο χαρτοφυλάκιο. Στο επόμενο στάδιο εξετάστηκε το ποσοστό που έχουν επενδύσει στο κάθε ένα από τα περιουσιακά στοιχεία. Επίσης το χρονικό διάστημα που αποκτήθηκε το χαρτοφυλάκιο ήταν την τελευταία πενταετία, πόσο δηλαδή ένας επενδυτής μπορεί να δαπανήσει κεφάλαιο για μία τέτοια επένδυση στην δύσκολη εποχή που διανύουμε τα τελευταία χρόνια. Στο τέλος του ερωτηματολογίου τέθηκαν ερωτήσεις οι οποίες σχετίζονταν με το αν κέρδισαν ή αν έχασαν από την επένδυση αυτή.

Ο τύπος των ερωτήσεων που διατυπώθηκαν στο ερωτηματολόγιο σύμφωνα με τον τρόπο που τέθηκαν οι ερωτήσεις και καταχωρήθηκαν οι απαντήσεις, χαρακτηρίζεται ως «κλειστές ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών», όπου η ελευθερία έκφρασης είναι περιορισμένη αφού ο ερωτώμενος επιλέγει από προκαθορισμένες δυνατές απαντήσεις, εκείνες που τον αντιπροσωπεύουν περισσότερο.

Αυτές οι ερωτήσεις έχουν το πλεονέκτημα της εύκολης απάντησης με ένα απλό τσεκάρισμα, δεν δυσκολεύουν τον ερωτώμενο και παρουσιάζουν ευκολότερη κωδικοποίηση, καταχώρηση των στοιχείων στον υπολογιστή και ανάλυση των δεδομένων.

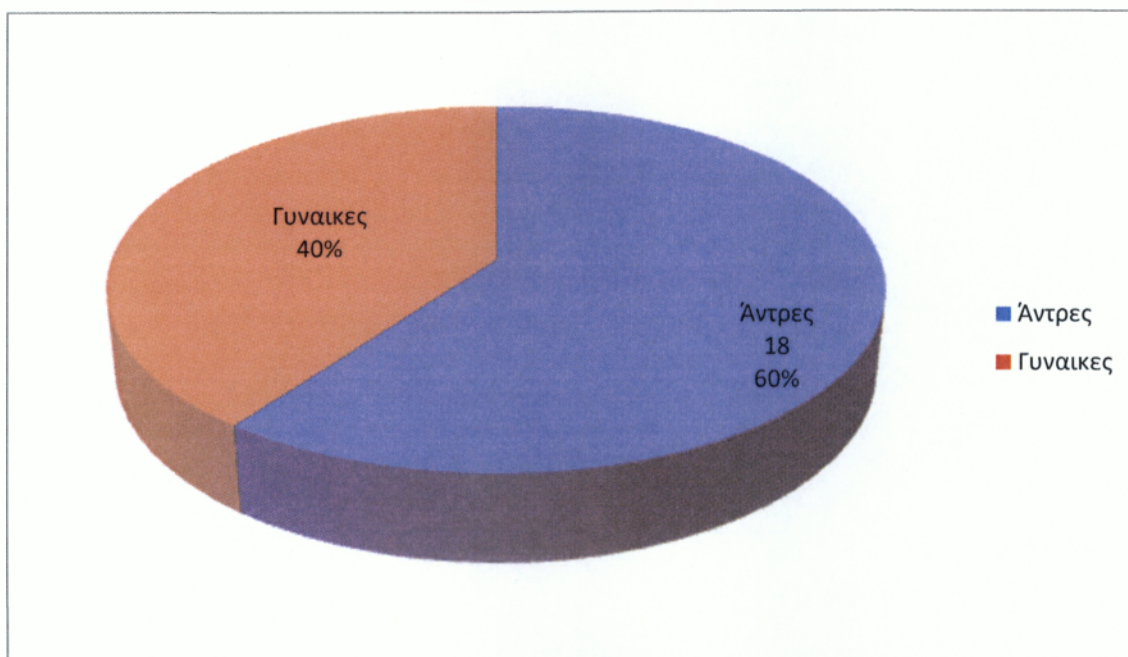
Κεφάλαιο 5

Αποτελέσματα έρευνας

5.1 Τα κυριότερα ευρήματα της μελέτης

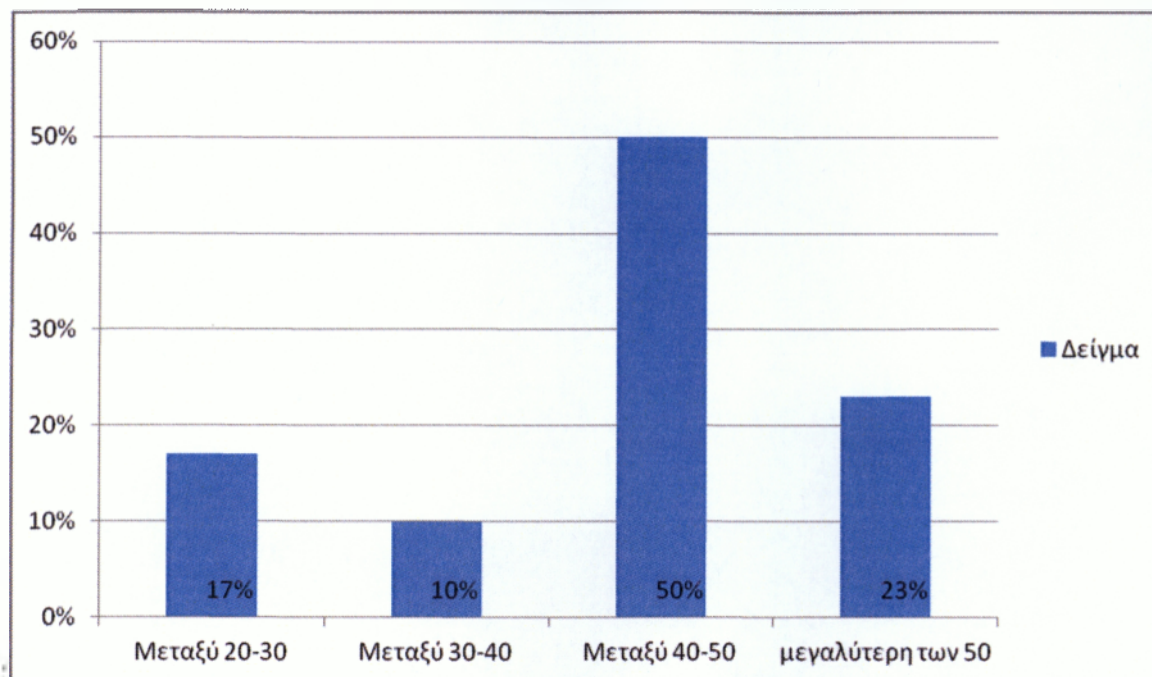
Από το δείγμα των ερωτηθέντων , που ήταν 30 υπάλληλοι της Εθνικής Τράπεζας στο υποκατάστημα Καλαμάτας

Οι 18 ήταν άντρες και οι 12 γυναίκες

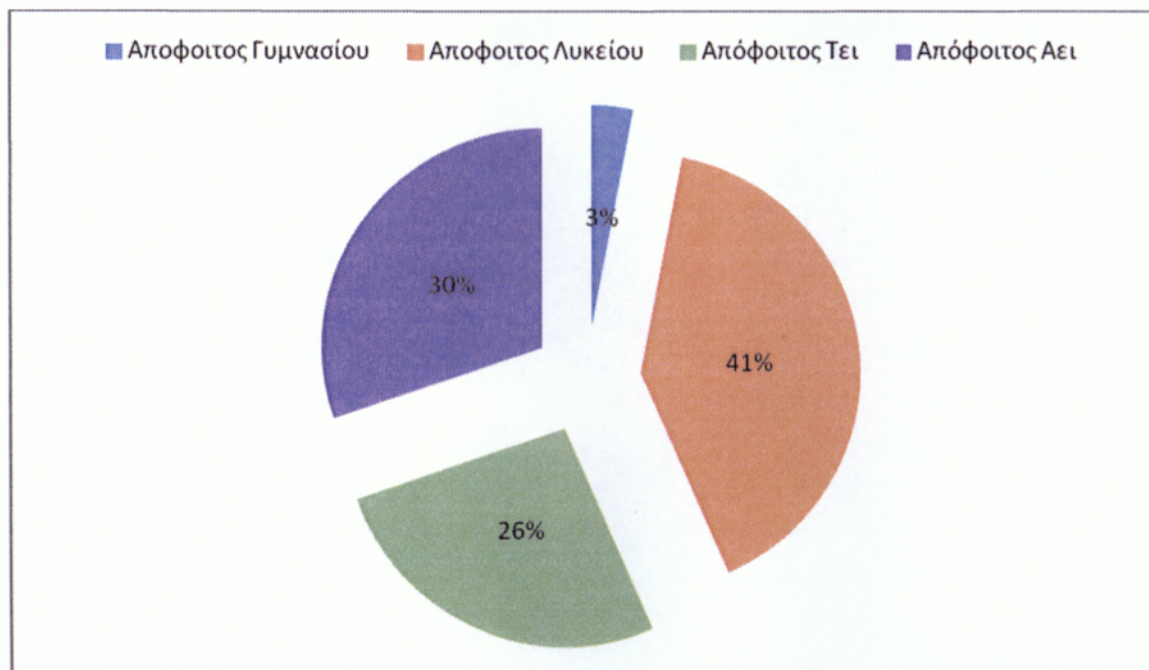
Διάγραμμα 1, ποσοστο ερωτηθέντων ανάλογα με το φύλλο. Πηγή :Υπολογισμοί συγγραφέα

Οι ηλικίες των ερωτηθέντων ανεξαρτήτου φύλου ήταν

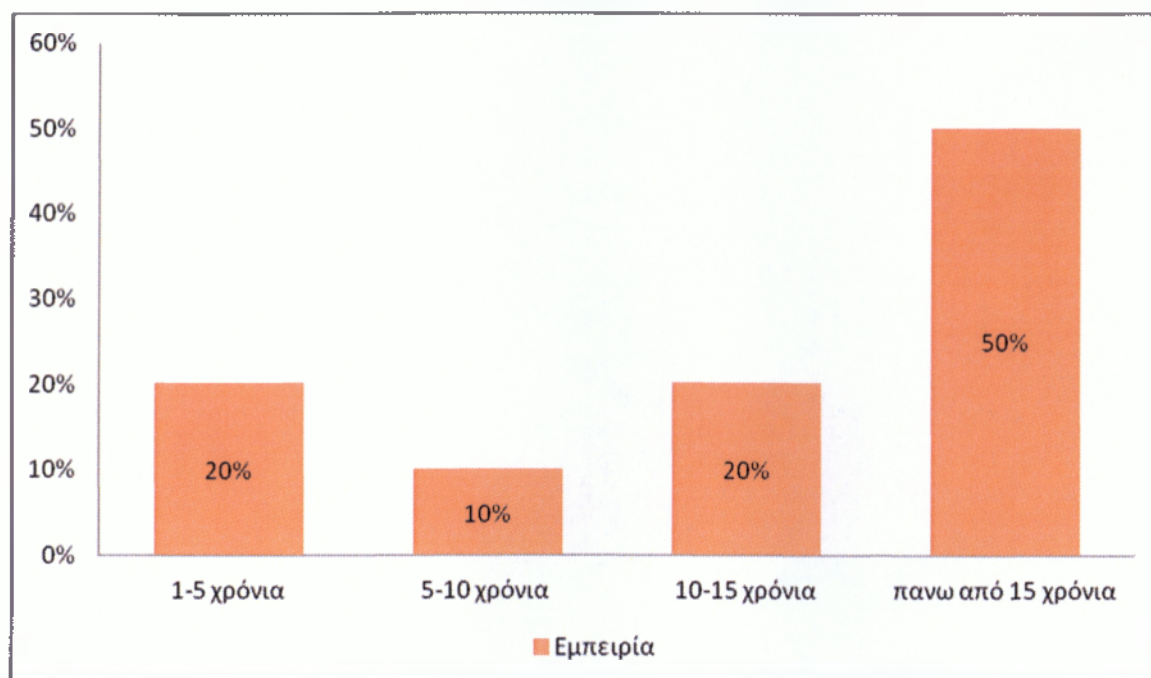
Διάγραμμα 2: Ηλικίες ερωτηθέντων, Πηγή :Υπολογισμοί συγγραφέα

Το μορφωτικό επίπεδο τους ήταν

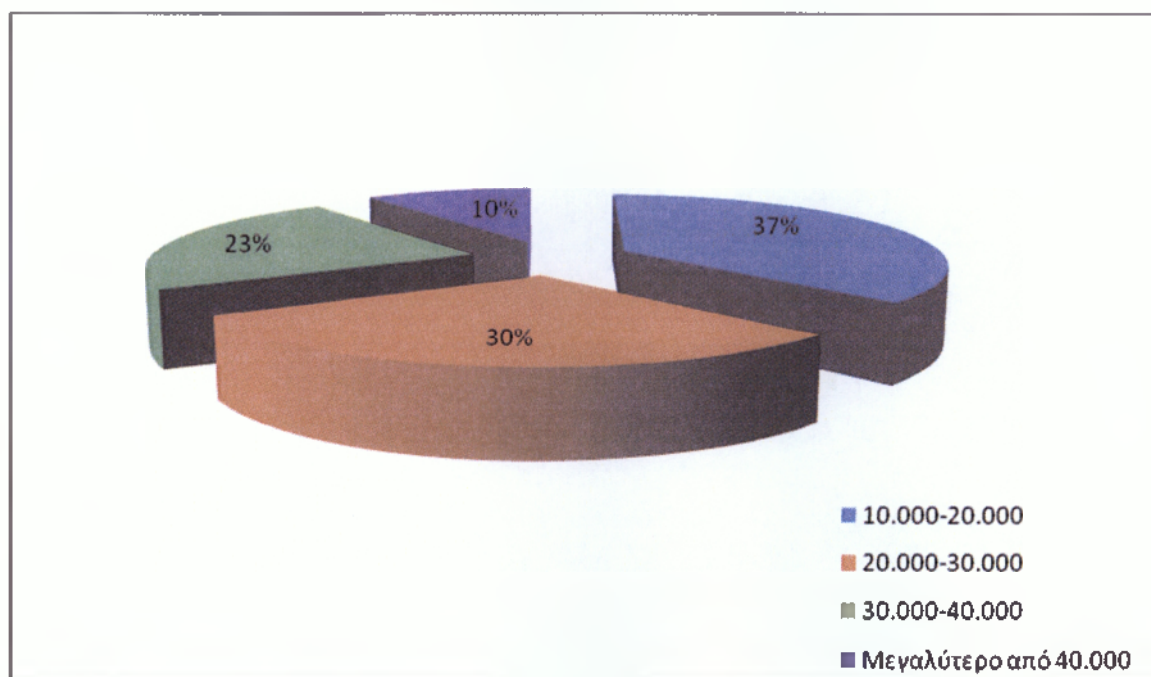
Διάγραμμα 3: Μορφωτικό επίπεδο δείγματος. Πηγή :Υπολογισμοί συγγραφέα

Τα χρόνια που έχουν εργασιακή εμπειρία είναι

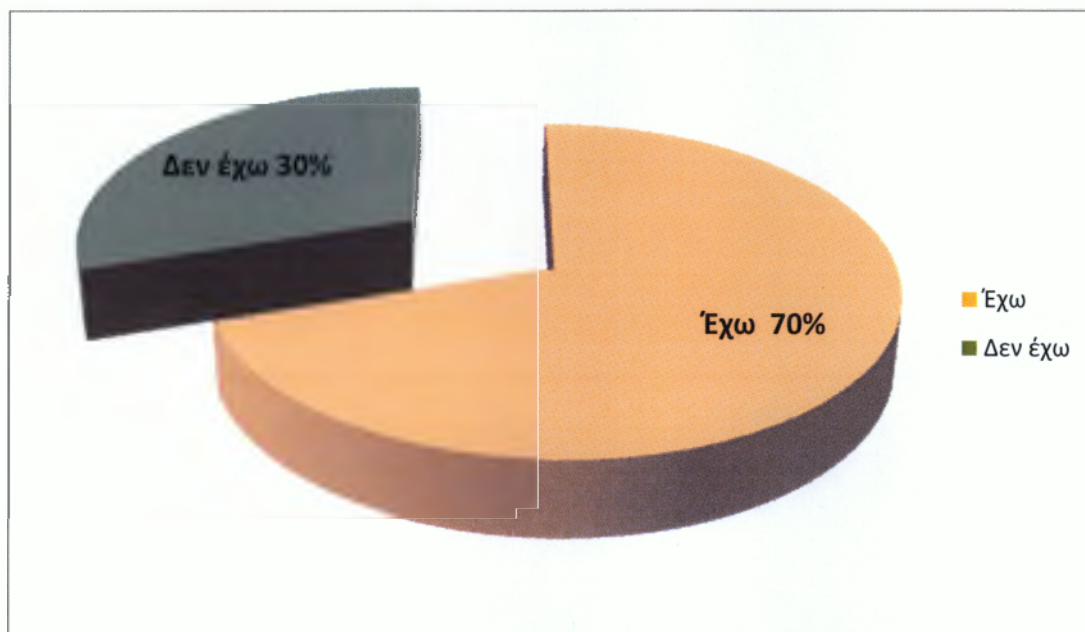
Διάγραμμα 4: Εργασιακή εμπειρία ερωτηθέντων. Πηγή :Υπολογισμοί συγγραφέα

Το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα τους είναι

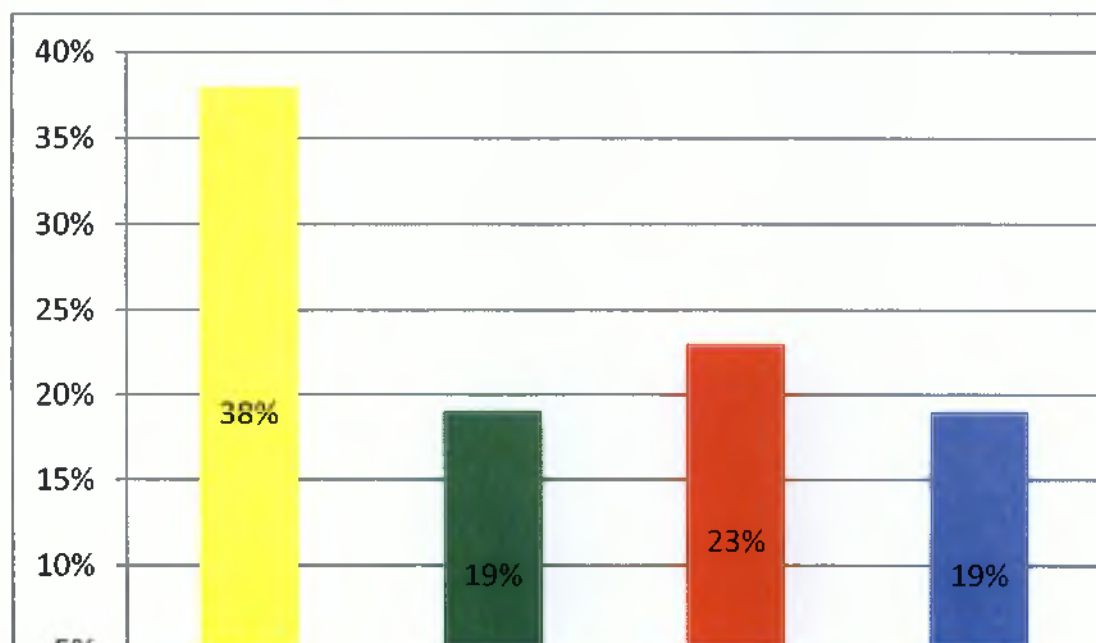
Διάγραμμα 5: Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα. Πηγή :Υπολογισμοί συγγραφέα

Από το σύνολο του δείγματός επενδυτικό χαρτοφυλάκιο έχει το 70% ενώ το υπόλοιπο 30% δεν έχει επενδυτικό χαρτοφυλάκιο

Διάγραμμα 6: Ποσοστά κατοχής επενδυτικού χαρτοφυλάκιο. Πηγή: υπολογισμοί συγγραφέα

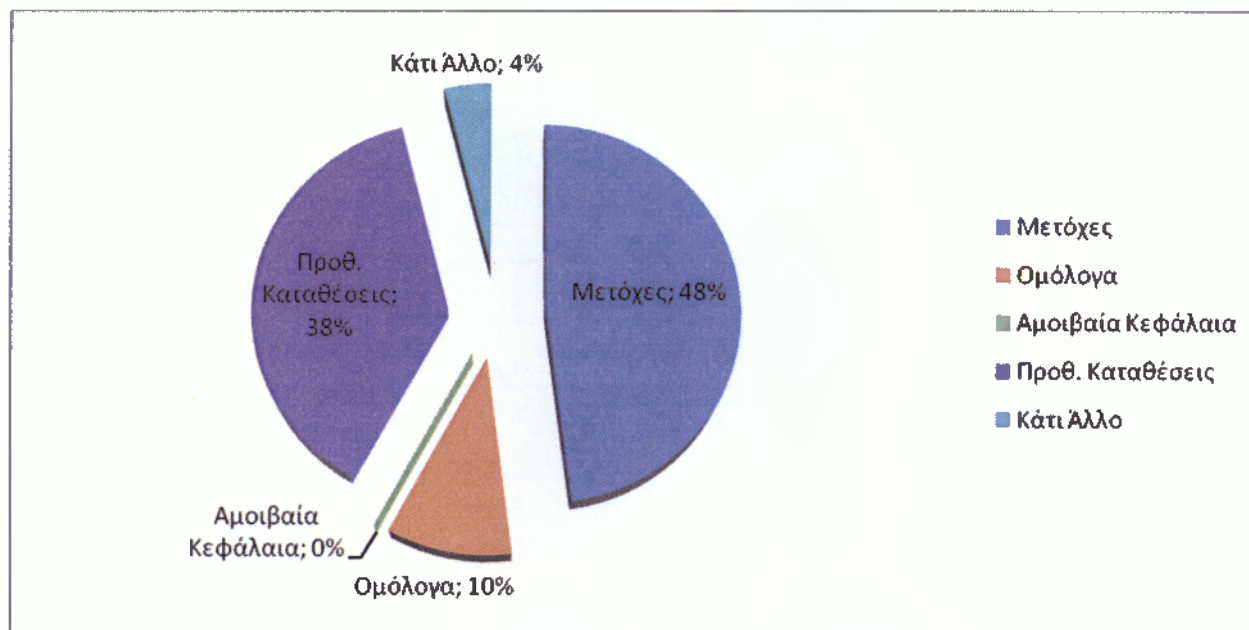
ενώ η κατά προσέγγιση αξία σε ευρώ του επενδυτικού χαρτοφυλάκιο έχει ως εξής:

Διάγραμμα 7: Αξία επενδυτικού Χαρτοφυλάκιο ερωτηθέντων, Πηγή: Υπολογισμοί συγγραφέα

Από 5.000 ευρώ έως 10.000 ευρώ έχει επενδύσει το 38% των ερωτηθέντων, ποσά από 10.000 ευρώ έως 15.000 ευρώ έχει επενδύσει το 19% του δείγματος, ποσά των 15.000 ευρώ μέχρι και 20.000 ευρώ έχει επενδυθεί από το 24% ενώ ποσά μεγαλύτερα των 20.000 ευρώ έχουν επενδυθεί από το 19% των ερωτηθέντων.

Τα κυριότερα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία των χαρτοφυλακίων των 21 ερωτηθέντων που έχουν στην κατοχή τους χαρτοφυλάκιο έχουν ως εξής :

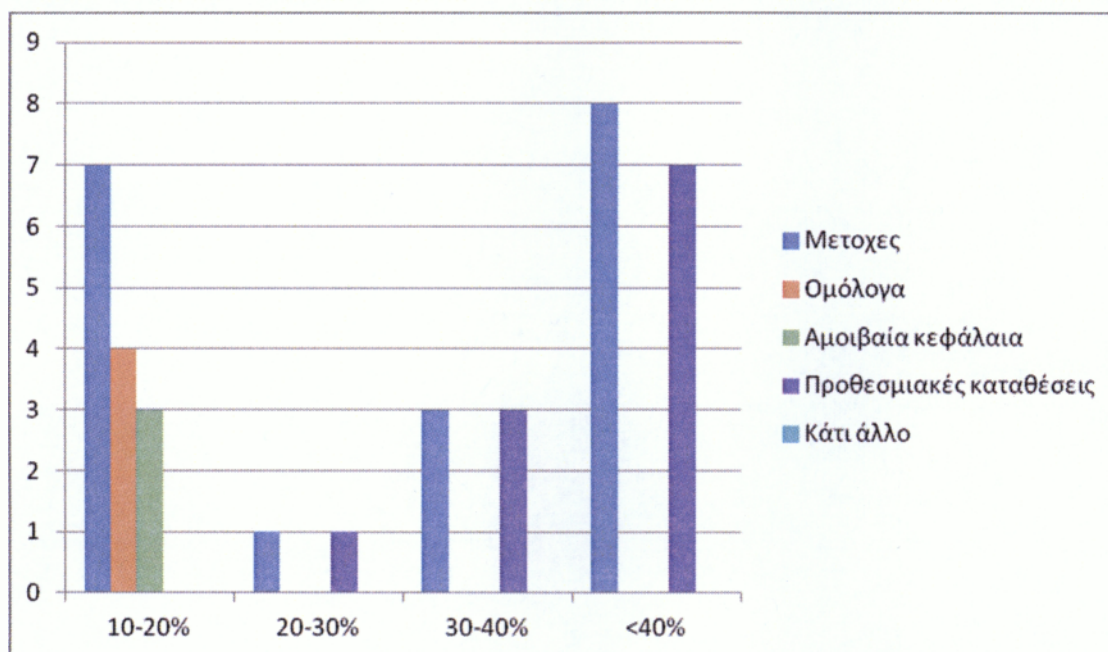

Διάγραμμα 8: Κυριότερα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία του χαρτοφυλακίου των ερωτηθέντων. Πηγή :Υπολογισμοί συγγραφέα

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι απαντήσεις των υπαλλήλων για το πώς διαμορφώνεται το χαρτοφυλάκιο τους

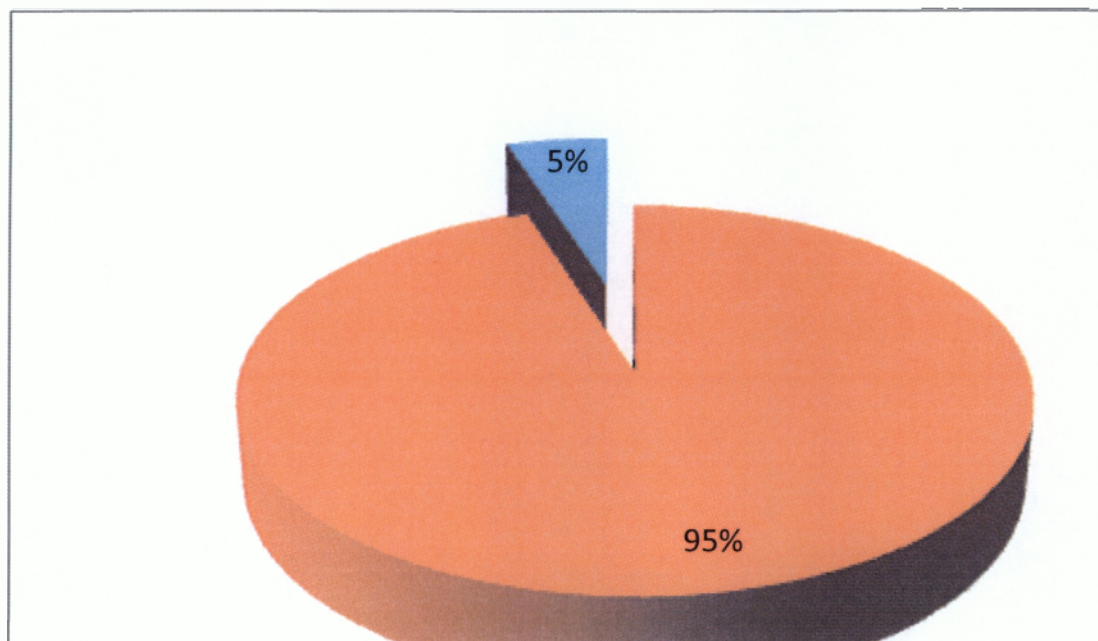
	Μετοχές	Ομόλογα	Αμοιβαία Κεφάλαια	Πρόθ. Καταθέσεις
10-20%	7	4	3	0
20%-30%	1	0	0	1
30%-40%	3	0	0	3
<40%	8	2	0	7

Πίνακας 1: Πώς διαμορφώνεται το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο των υπαλλήλων. Πηγή: Υπολογισμοί συγγραφέα

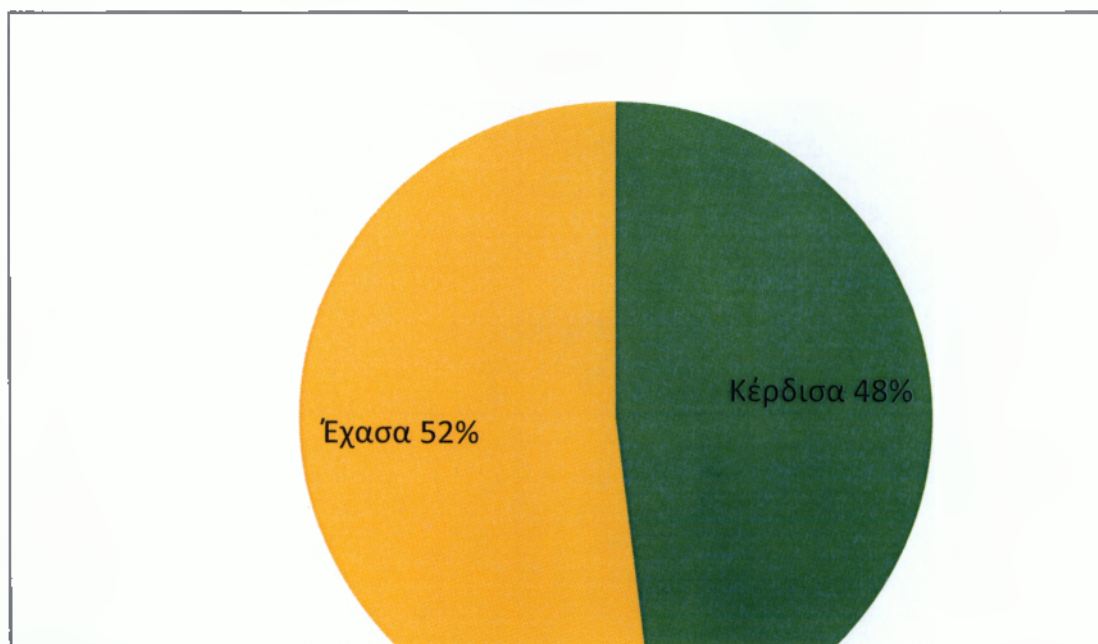
Διάγραμμα 9: Πως κατανέμονται τα περιουσιακά στοιχεία του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, πηγή Υπολογισμοί συγγραφέα

Από το σύνολο των ερωτηθέντων επενδυτικό χαρτοφυλάκιο την τελευταία πενταετία έχει το 95% ενώ το 5% το έχει αποκτήσει αργότερα,

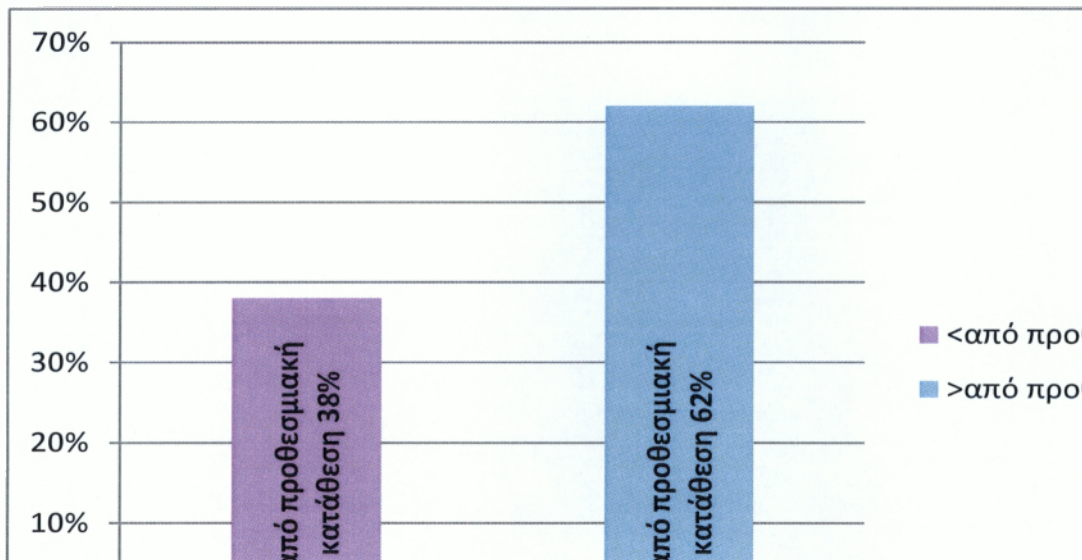
Διάγραμμα 10: Διάστημα κατοχής επενδυτικού χαρτοφυλάκιου, Πηγή : Υπολογισμός συγγραφέα

από αυτούς που επένδυσαν σε χαρτοφυλάκιο το 48% δηλώνει ότι έχει κερδίσει ενώ το 52% έχει χάσει σε σχέση με το κεφάλαιο που έχει επενδύσει

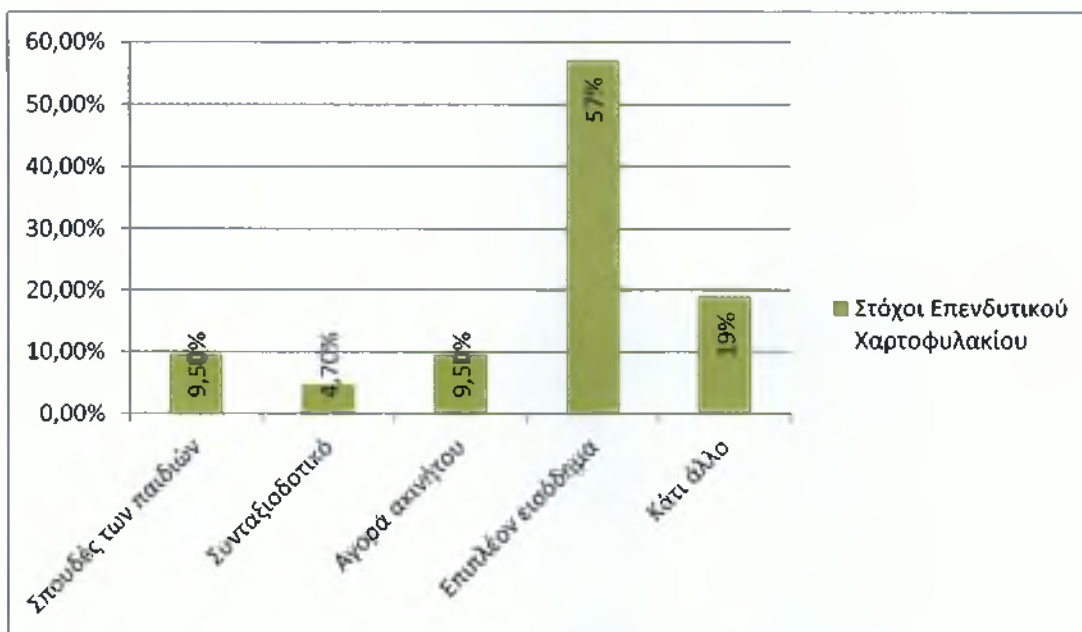
Διάγραμμα 11: Κέρδος ή ζημία του επενδυτή από το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο , πηγή: Υπολογισμοί συγγραφέα

ενώ το 62% υποστηρίζει ότι τα κέρδη που είχε ήταν μικρότερα από το επιτόκιο προθεσμιακής κατάθεσης σε αντίθεση με το 38% που δηλώνει ότι τα κέρδη που απέκτησε από το χαρτοφυλάκιο ήταν μεγαλύτερα.

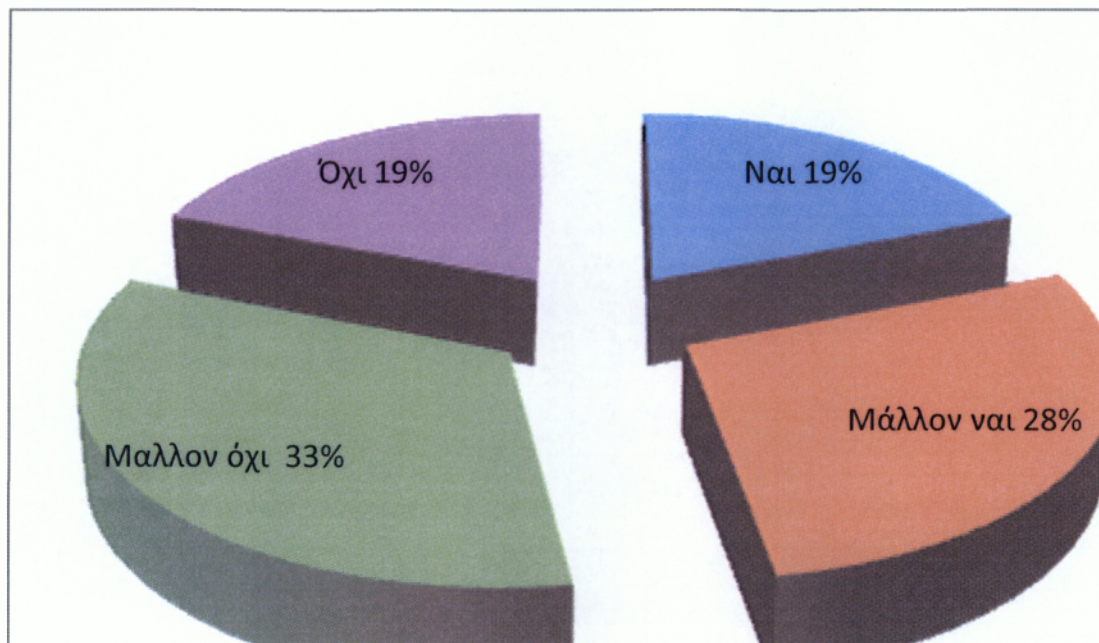
Διάγραμμα 12: Μέγεθος κερδών από το Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο, Πηγή : Υπολογισμοί συγγραφέα.

Όσο αναφορά τους στόχους που οδήγησαν στην δημιουργία του επενδυτικού χαρτοφυλακίου το 9% απαντά ότι στόχος ήταν οι σπουδές των παιδιών τους το 5%οτι στόχος ήταν το συνταξιοδοτικό 10% η αγορά ακινήτου το 57% στόχος ήταν το επιπλέον εισόδημα και το 19% ότι στόχος ήταν κάτι άλλο.

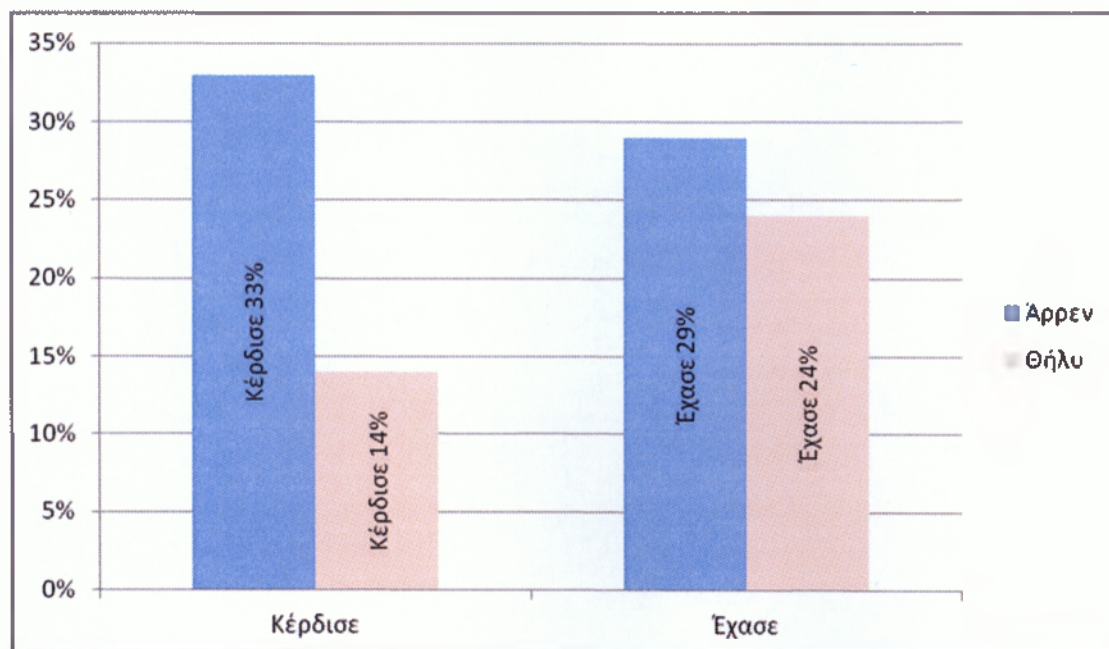

Διάγραμμα 13: Στόχοι από την επένδυση σε χαρτοφυλάκιο , Πηγή :Υπολογισμοί συγγραφέα

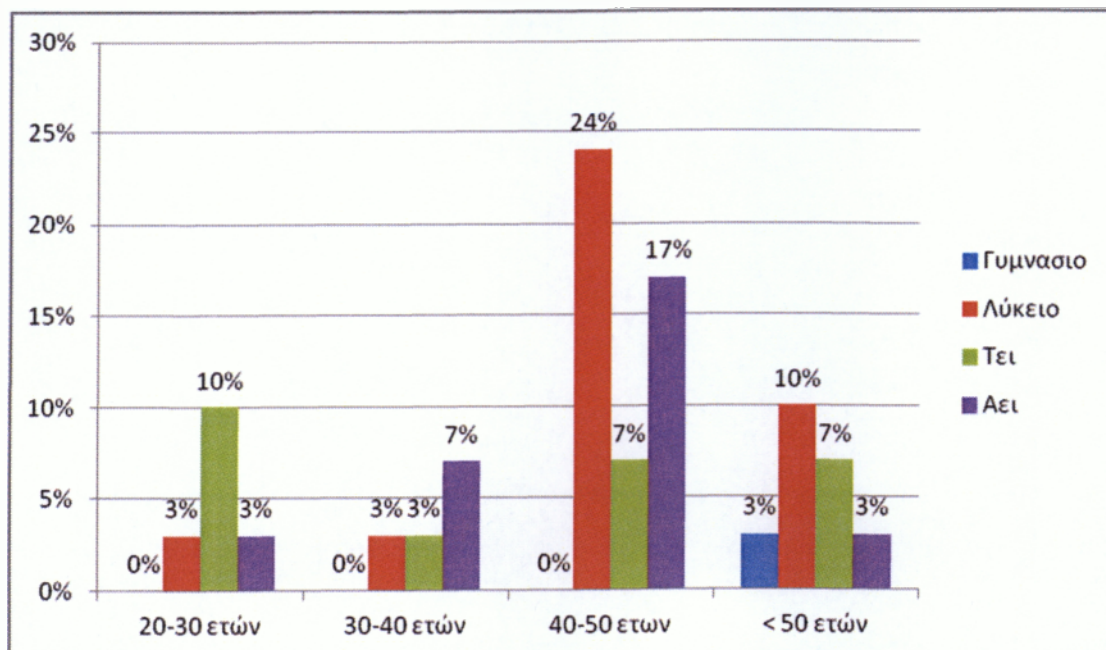
Τέλος στην ερώτηση αν το χαρτοφυλάκιο εξυπηρετεί τους χρηματοοικονομικούς στόχους που έχετε θέσει «Ναι» απάντα το 19% «Μάλλον ναι» το 34% «Μάλλον όχι» το 28% και «Όχι» απαντά το 19%

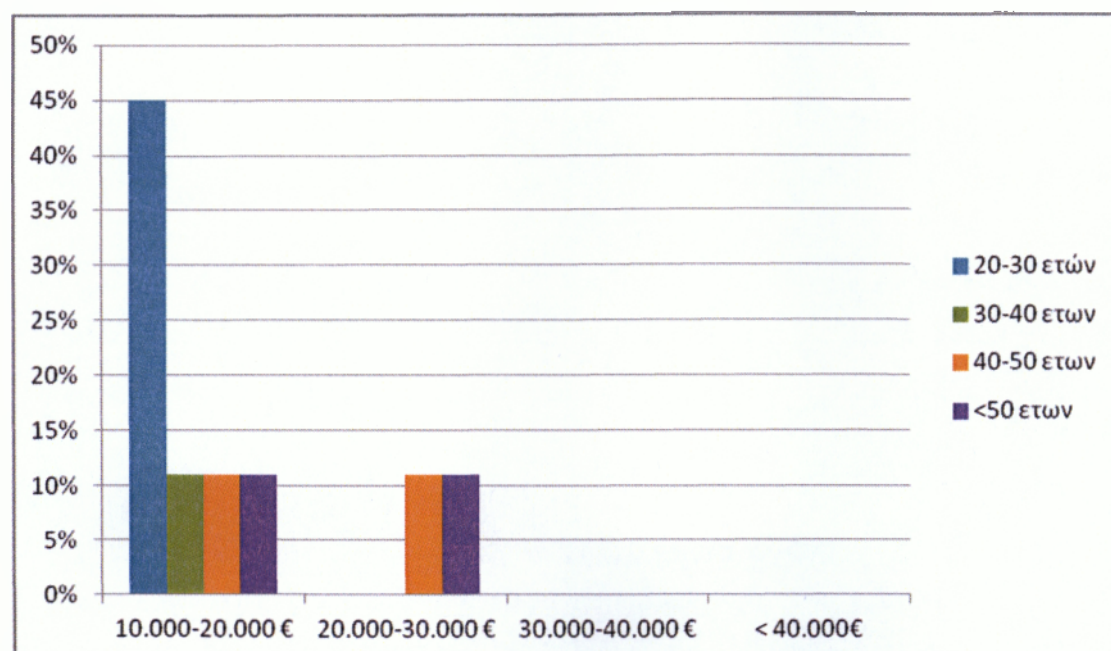
Διάγραμμα 14: Εξυπηρέτηση χρηματοοικονομικών στόχων των ερωτηθέντων , Πηγή: Υπολογισμός συγγραφέα

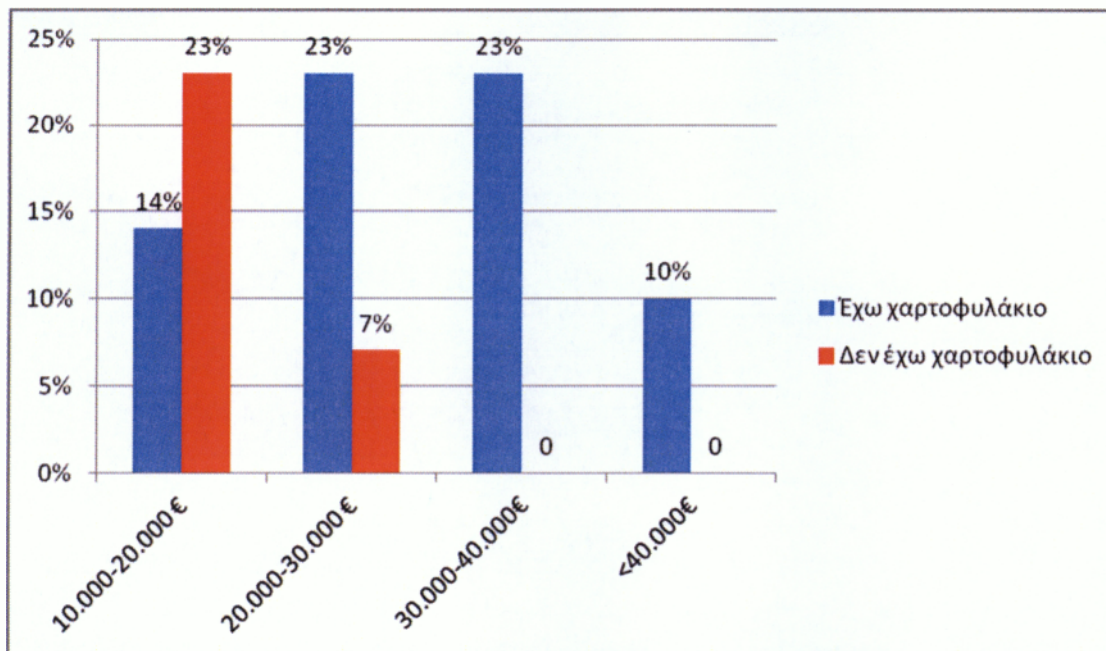
Διάγραμμα 15: ποσοστό επιτυχίας ανάλογα με το φύλο των ερωτηθέντων , πηγή: Υπολογισμοί συγγραφέα

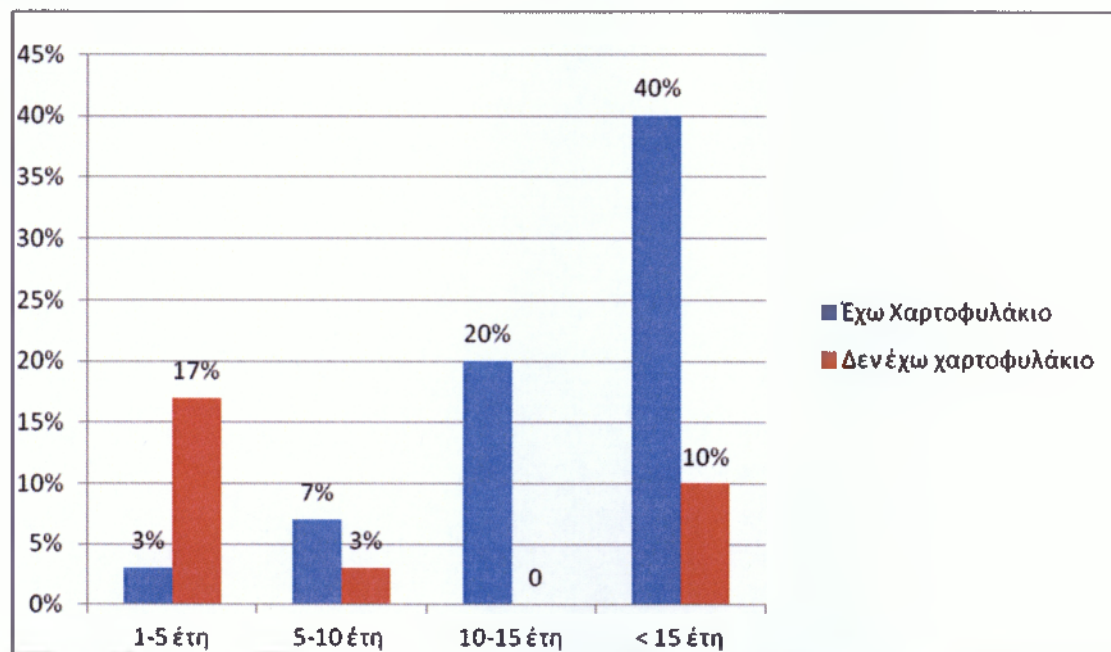
Διάγραμμα 16: Μορφωτικό επίπεδο ανάλογα με την ηλικία των ερωτηθέντων ,Πηγή : Υπολογισμοί συγγραφέα

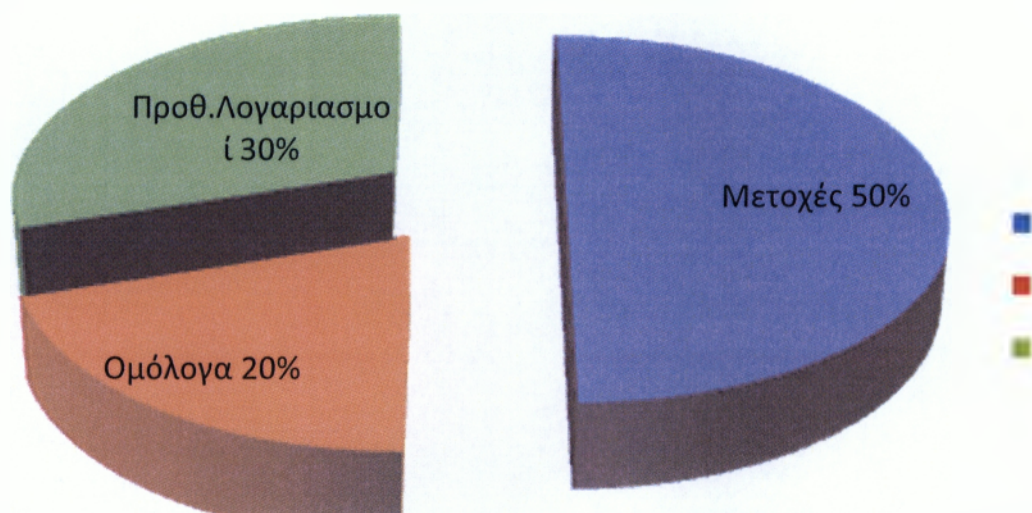
Διάγραμμα 17: Υπάλληλοι που δεν έχουν επενδυτικό χαρτοφυλάκιο ανάλογα με την ηλικία και το εισόδημα τους, Πηγή : Υπολογισμοί συγγραφέα

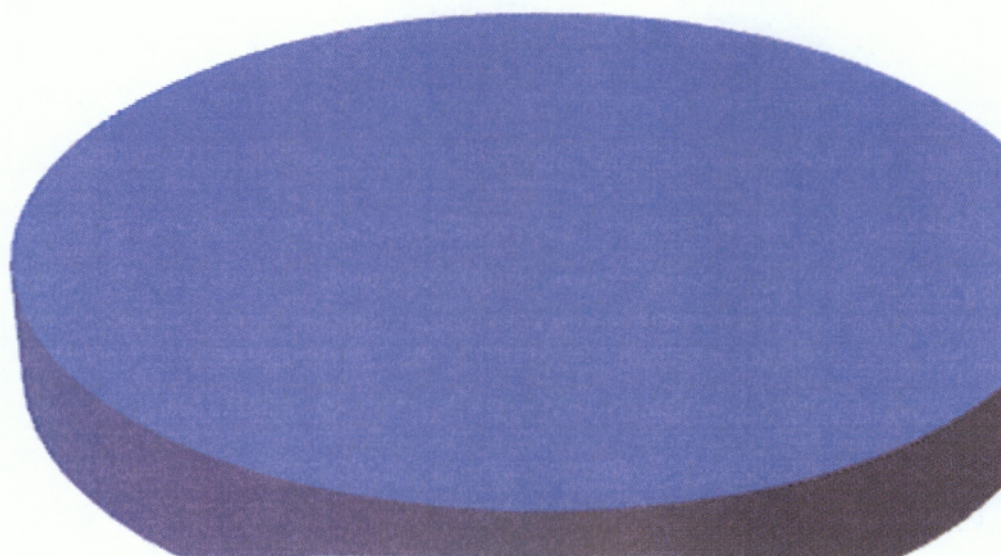
Διάγραμμα 18: Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα υπαλλήλων, Πηγή : Υπολογισμοί συγγραφέα

Διάγραμμα 19: Εργασιακή εμπειρία υπαλλήλων αναλόγως με το αν έχουν ή δεν έχουν επενδύσει σε χαρτοφυλάκιο, Πηγή: Υπολογισμοί συγγραφέα

Διάγραμμα 20: Περιουσιακά στοιχεία χαρτοφυλακίου όσων κέρδισαν, Πηγή: Υπολογισμοί συγγραφέα

Διάγραμμα 21: Πόσοι κέρδισαν έχοντας την κατοχή τους το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο κατά την τελευταία πενταετία και πόσοι πάνω από πέντε έτη, Πηγή: Υπολογισμοί συγγραφέα

Κεφάλαιο 6

6.1 Βασικά συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας την παρούσα εργασία θα αναλύσουμε τα βασικά συμπεράσματα που βγάλαμε μελετώντας διεξοδικά τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε από αυτή την μελέτη .

Από τα ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν τα συμπεράσματα ήταν τα εξής:

Αναλόγως με το φύλλο τα ποσοστά του δείγματος που κέρδισαν επενδύοντας στο χαρτοφυλάκιο και τα ποσοστά που έχασαν από την επένδυση αυτή παρουσιάζονται στο διάγραμμα 15

Το συμπέρασμα που μας δίνει το διάγραμμα (15) είναι ότι οι άντρες επένδυσαν τα χρήματά τους, κατά πλειοψηφία, σε πιο κερδοφόρο χαρτοφυλάκιο από τις γυναίκες. Κερδισμένοι από αυτή την επένδυση είναι οι άντρες.

Από το ερωτηματολόγιο μπορούμε να διακρίνουμε και κάποιες ερωτήσεις κοινωνικές και δημογραφικές όπως το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων ανάλογα με την ηλικία τους που βλέπουμε να απεικονίζεται στο διάγραμμα (16)

Το Συμπέρασμα που βγαίνει από το διάγραμμα (16) είναι ότι το μορφωτικό επίπεδο των υπαλλήλων που ρωτήθηκαν αυξάνεται όσο μειώνεται η ηλικία. Δηλαδή στην ηλικία μεγαλύτερη των πενήντα ετών η πλειοψηφία των υπαλλήλων είναι απόφοιτοι λυκείου σε αντίθεση με την ηλικία μεταξύ είκοσι και τριάντα ετών όπου οι υπάλληλοι είναι απόφοιτοι Τει και στην ηλικία μεταξύ τριάντα και σαράντα ετών όπου οι υπάλληλοι στην πλειοψηφία τους είναι απόφοιτοι Αει.

Ακόμα μπορούμε να εξετάσουμε την ηλικία όσων δεν έχουν επενδυτικό χαρτοφυλάκιο και το οικογενειακό εισόδημα που έχουν

Από το διάγραμμα (17) μπορούμε να συμπεράνουμε ότι επενδυτικό χαρτοφυλάκιο δεν έχουν όσοι έχουν χαμηλό οικογενειακό εισόδημα και κατά κύριο λόγο η ηλικία τους είναι από είκοσι έως τριάντα ετών.

Το σύνολο του δείγματος που μελετήθηκε σε αυτή την έρευνα ήταν 30 υπάλληλοι της Εθνικής Τράπεζας, με το Διάγραμμα στηλών (18) μπορούμε να μελετήσουμε ποιο ήταν το οικογενειακό εισόδημα όσων είχαν επενδυτικό χαρτοφυλάκιο και πόσο όσων δεν είχαν.

Το διάγραμμα (18) μας βοηθάει να συμπεράνουμε ότι οι υπάλληλοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα δεν επενδύουν σε χαρτοφυλάκιο, πιθανόν λόγω του ότι το εισόδημα τους δεν επαρκεί για μία τέτοια επένδυση, ενώ οι υπάλληλοι με μεγαλύτερο οικογενειακό εισόδημα επενδύουν τα χρήματά τους σε χαρτοφυλάκιο με μεγαλύτερη άνεση .

Ένα άλλο στοιχείο που μας δίνουν οι απαντήσεις των ερωτηθέντων είναι η αναλογία της εργασιακής εμπειρίας με το αν έχουν χαρτοφυλάκιο. Αυτό θα το εξετάσουμε αναλυτικά με το παρακάτω διάγραμμα

Καθαρά μπορούμε να παρατηρήσουμε από το διάγραμμα (19) ότι οι υπάλληλοι με μικρή εργασιακή εμπειρία διστάζουν να επενδύσουν τα κεφάλαιά τους σε χαρτοφυλάκιο όμως όσο αυξάνεται η εργασιακή τους εμπειρία τόσο αυξάνεται και η επένδυσή τους στο χαρτοφυλάκιο.

Από το σύνολο των ερωτηθέντων που επένδυσε και κέρδισε από το χαρτοφυλάκιο, δηλαδή το 48% του εξεταζόμενου δείγματος, τα αποτελέσματα με μία πιο προσεκτική ματιά μας δίνουν τα εξής συμπεράσματα (διάγραμμα 20).

Αυτοί που κέρδισαν είχαν επενδύσει κατά κύριο λόγο σε μετοχές, ομόλογα και προθεσμιακούς λογαριασμούς.

Από το διάγραμμα (20) μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα πιο κερδοφόρα περιουσιακά στοιχεία του χαρτοφυλακίου κατά αύξουσα σειρά των επενδυτών που εξετάζουμε ήταν οι Μετοχές ,οι Προθεσμιακοί Λογαριασμοί και τα Ομόλογα.

Ένα τελευταίο στοιχείο που αξίζει να δούμε σε αυτή την μελέτη (διάγραμμα 21) είναι το χρονικό διάστημα που έχουν στην κατοχή τους το χαρτοφυλάκιο οι υπάλληλοι που κέρδισαν από αυτό

Το συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι όσοι κέρδισαν από το χαρτοφυλάκιο όλοι είχαν επενδύσει σε αυτό πριν την κρίση, για το διάστημα μικρότερο της πενταετίας κανένας επενδυτής δεν έχει κερδίσει

6.2 Προτάσεις για έρευνα

Ολοκληρώνοντας αυτήν εδώ την μελέτη και θέλοντας να καταλάβουμε πώς μπορεί ο επενδυτής να επενδύσει τα κεφάλαια του σε περιουσιακά στοιχεία σε ένα κερδοφόρο χαρτοφυλάκιο σε μεταγενέστερες έρευνες θα μπορούσαμε να μελετήσουμε τον τρόπο με

τον οποίο διαλέγει ο επενδυτής τα περιουσιακά στοιχεία που θα προσθέσει στο χαρτοφυλάκιο του .

Ένα ακόμα στοιχείο που θα μπορούσε να γίνει αντικείμενο μελέτης από μεταγενέστερους φοιτητές είναι κατά πόσο θα μπορούσε να βοηθήσει η επένδυση σε χαρτοφυλάκιο ώστε να ανορθωθεί η οικονομία ενός νοικοκυριού σε περίοδο κρίσης όπως αυτή που διανύουμε.

Βιβλιογραφία:

Ελληνική

Στέφανος Ν. Κοτζαμάνης 1999,«**Διαχείριση χαρτοφυλακίου στη θεωρία και στην πράξη.**» ,εκδόσεις finance invest .

Βασιλείου, Ηρειώτης 2009, «**Ανάλυση Επενδύσεων και Διαχείριση Χαρτοφυλακίου**» εκδόσεις Rosili.

Ν.Θ. Μυλωνάς, 2005 «**Αγορές και Προϊόντα Παραγώγων**» , εκδόσεις GUTENBERG.

Γ.Κ. Φιλιππάτος – Π.Ι. Αθανασόπουλος,1985 «**Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Διοικητική**» εκδόσεις Παπαζήση Έκδοση ΑΕΒΕ.

Δρ. Π. Κιόχος – Δρ.Γ Παπανικολάου – Α. Κιόχος (M.Sc),2003 « **Διαχείριση χαρτοφυλακίων και χρηματοοικονομικών κινδύνων**» Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική Αθήνα .

Ιωάννα Λαμπίρη – Δημάκη και Χρήστος Κελπερής ,1995«**Κοινωνικές Έρευνες με στατιστικές μεθόδους**» ,εκδόσεις Αντ.Ν Σάκκουλα Αθήνα – Κομοτηνή .

Διαδικτυακοί τόποι

http://www.greekshares.com/gr/portfolio_gr.php (Στρατηγικές χαρτοφυλακίου)

<http://irakleitos.ntua.gr/dns/107.pdf> (ποιοτική έρευνα)

<http://www.ekke.gr/estia/Grenved/seminar3.htm> (ποσοτική έρευνα)

<http://www.vpre.gr/articlex.php?cat=32> (ποιοτική έρευνα)

<http://technologia.pbworks.com> (ποιοτική ποσοτική μέθοδος)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Το φύλο σας είναι

- Άρρεν
- Θήλυ

2. Η ηλικία σας είναι

- Μεταξύ 20-30
- Μεταξύ 30-40
- Μεταξύ 40-50
- Μεγαλύτερη των 50

2. Το μορφωτικό σας επίπεδο είναι:

- Απόφοιτος Γυμνασίου
- Απόφοιτος Λυκείου
- Τει
- Αει

3 Πόσα χρόνια έχετε εργασιακή εμπειρία στην Εθνική Τράπεζα

- 1-5
- 5-10
- 10-15
- Περισσότερα από 15

4 Το ετήσιο οικογενειακό σας εισόδημα είναι

- 10.000 €-20.000 €
- 20.000€ -30.000 €
- 30.000€ -40.000 €
- Μεγαλύτερο από 40.000€

5 Έχετε στην κατοχή σας επενδυτικό χαρτοφυλάκιο;

- Ναι
- Όχι

6 Ποια είναι η κατά προσέγγιση αξία σε ευρώ του επενδυτικού σας χαρτοφυλακίου;

- 15.000-20.000
- 5.000- 10.000
- 10.000-15.000
- Μεγαλύτερη από 20.000

7 Ποιά είναι τα κυριότερα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία του χαρτοφυλακίου σας

- Μετοχές
- Ομόλογα
- Αμοιβαία Κεφάλαια
- Προθεσμιακές Καταθέσεις
- Κάτι άλλο

9 Τι ποσοστό του χαρτοφυλακίου σας περιλαμβάνει μετοχές

- 10% - 20%

- 20% - 30%
- 30% - 40%
- Πάνω από 40%

10 Σε τι ποσοστό το επενδυτικό σας χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνει ομόλογα

- 10% - 20%
- 20% - 30%
- 30% - 40%
- Πάνω από 40%

11 Σε τι ποσοστό περιλαμβάνονται τα Αμοιβαία Κεφάλαια στο χαρτοφυλάκιο σας

- 10%-20%
- 20%-30%
- 30%-40%
- Περισσότερο από 40%

12 Οι προθεσμιακές καταθέσεις σε τι μερίδιο υπάρχουν στο χαρτοφυλάκιο σας

- 10% - 20%
- 20% - 30%
- 30% - 40%
- Πάνω από 40%

13 Είχατε στην κατοχή σας το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο κατά την τελευταία πενταετία

- Ναι
- Όχι

14 Έχετε κερδίσει ή χάσει σε σχέση με το κεφάλαιο που επενδύσατε

- Κέρδισα
- Έχασα

15 Τα κέρδη που είχατε είναι μεγαλύτερα ή μικρότερα από επιτόκιο προθεσμιακής κατάθεσης

- Μικρότερα
- Μεγαλύτερα

16 Ποιος/οι είναι οι χρηματοοικονομικοί σας στόχοι που σας οδήγησαν στην δημιουργία του επενδυτικού σας χαρτοφυλακίου

- Σπουδές των παιδιών σας
- Συνταξιοδοτικό
- Αγορά ακινήτου
- Επιπλέον εισόδημα
- Κάτι άλλο

17. Πιστεύετε ότι το χαρτοφυλάκιο σας εξυπηρετεί τους χρηματοοικονομικούς στόχους που είχατε θέσει;

- Ναι
- Μάλλον ναι
- Μάλλον όχι
- Όχι